

novi glas

magazin HAK-a

7 / 1993

Zapravo
je malo
čudo...

20 ljet Dan mladine

Sadržaj

Uvodnik, impresum,	2
Zapravo je malo čudo	3
"Duhovni otac..."	6
Moj prvi Dan mladine	7
Samosvist iz muzike	9
Bruji, Paxi, a pak?	10
Dvojezične tablice	12
Aktivirati mladinu	14
Tri države, jedan jezik	16
Trajštof 1973	18
Čajta 1974	19
Dolnja Pulja 1975	20
Uzlop 1976	21
Pinkovac 1977	22
Veliki Borištof 1978	23
Klimpuh 1979	24
Stinjaki 1980	25
Filež 1981	26
Novo Selo 1982	27
Bandol 1983	28
Gerištof 1984	29
Cogrštof 1985	30
Vincjet 1986	31
Mjenovo 1987	32
Pajngrt 1988	33
Čajta 1989	34
Koljnof 1990	35
Hrvatski Jandrof 1991	36
Nova Gora 1992	37
Crtica	38
Kartoon	39
Program Dana mladine '93 u Frakanavi	40

Sadržaj

Drugi štitelji, po šest "malih" brojev Novoga glasa, u ki smo Vam naznanili samo program i Vas informirali o najvažniji politički i drugi aktivnosti Hrvatskoga akademskoga kluba (SOS-Mitmensh, seoske tablice, školski zakon, Hrvatski centar u Beču, itd.) imate sada opet "puni broj" u ruka. Ali to nije sve, ča nam je uzrok za svečevanje.

Svečujemo 20 uspješnih Danov mladine! A zato je ov broj potpuno posvećen ovoj priredbi. Kratko pred 21. Danom mladine u Frakanavi Vas kanimo malo otpeljati ponajzad u prošlost.

20 puti su hakovci skupa s različnima seli organizirali Dan mladine. Generacije odbornikov su djelale na ovom velikom projektu. Neki od njih pišu za Vas u ovom broju. Oni pišu o svoji skrbi i svojem djelu, o svoji sanja i o svoji cilji u vezi s Danom mladine.

Svim onim, ki su u prošli dvi desetljeći pomogli, da se je Dan mladine tako dobro i uspješno razvio, svim skupa se kanimo ovde zahvaliti. Zato ča su uložili mnogo truda u ta veliki projekt, u najveću manifestaciju Gradišćanskih Hrvatov, u najveću manifestaciju HAK-a. Ov broj je ujedno i poklon današnjih aktivnih u Hrvatskom akademskom klubu svim našim prethodnikom, ki su nam omogućili u tom nastaviti, ča su oni pripravili i stvorili. Srdačna im hvala.

Lipa hvala i svim bezbrojnim mladim ljudem u pojedini seli Gradišća, ki su

uložili mnogo uri i mnogo pota, i su s nami skupa pokazali, ča je mladina u stanju, ako se zalaže za jednu ideju. 20-ljetna tradicija Dana mladine je najbolji dokaz za to, da se je isplatilo.

20-ljetna tradicija Dana mladine je ada povod za opširnu dokumentaciju, ku je organizirao Jakov Zvonarić, i ka neka dokumentira sve, ča je Dan mladine pokrenuo u različni seli. A to je bilo zaistinu čuda. Od utemeljenja nekoliko tamburaških grup, od projekta Hrvatskoga nogometnoga kupa ča do upoznavanja naše mladine s modernom hrvatskom muzikom ide lista. Da ne govorimo o postavljanju seoskih tablic, o prvom gradišćansko-hrvatskom natičanju u kabaretu, o dičji konferencija za mir, o prvi veliki skupni priredba s našimi Hrvatima u Ugarskoj i Slovačkoj, itd, itd.

Pomoću izvještavanja iz Hrvatskih novin i drugih medijov pokušavali smo dati pregled o svakom pojedinom Danu mladine. Dragi štitelji, pozivamo Vas, da malo prelistate ov Novi glas, da malo pomislite na one Dane mladine, kade ste i Vi bili gost ili organizator, i da si čuvate ov broj Novoga glasa kot lip spominak.

Konačno Vam moremo željiti samo čuda veselja s ovim izdanjem i izraziti ufanje, da se vidimo u Frakanavi — na 21. Danu mladine!

Vaš urednički tim

I M P R E S U M

vlasnik, izdavač, nakladnik: Hrvatski akademski klub

Schwindgasse 14/10, 1040 Beč/Wien

glavni urednici: Franjo Šruff

suradnici: Jakov Zvonarić, Jurica Čenar, Gerlinda Stern-Pauer, Ivan Hakovac, Joc Vlašić, Feri Fellinger, Andi Novosel, Mate Novak, Branko Kornfeind, Petar Tyran, Joži Buranić, Šurl Čenar, i mnogo drugi

karikature, slike: ng-arhiv, A. Leopold, Št. Kuzmić, P. Tyran, F. Šruff, Šurl Čenar

slaganje: Regina Palatin

lay-out: Franjo Šruff

korektura: Kristina Karall, Karin Gregorić, Gabriela Novak-Karall

ekspedit: Regina Palatin

foto-slog: Hrvatski akademski klub

Schwindgasse 14/10, A-1040 Beč

tisak: Wograndl, 7210 Matrštof

nakladni poštanski ured: A-1040 Beč/Wien

manuskripti se šalju na adresu: Hrvatski akademski klub, Schwindg. 14/10, 1040 Beč
tel.: 0222 - 505 71 06, telefaks: 0 222 - 505 71 06

Zapravo je malo čudo...

Da Hrvatski akademski klub ljetos jur po 21. put priredjuje Dan mladine je zapravo čudo. Mnoge gradišćansko-hrvatske ličnosti su predbacivale i predbacivaju Hrvatski akademski klub-u da mu fali kontinuitet. Da tomu nije tako se vidi na primjeru Dana mladine.

Na početku ovoga sastanka mladih je bila ideja prirediti ča zvanarednoga. Ta „Rendez-vous“ — pod ovim naslovom se je održao prvi Dan mladine — se je morao znatno razlikovati od drugih zabavov i sastankov, ke priredjuju različne seoske organizacije, različna društva i pojedinci. Morao se je razlikovati po sadržaju i po kvaliteti. Organizatori su težili za ekskluzivnim, zvanarednim. Pri svakom Danu mladine je morala

biti kakova-takova premijera, svaki Dan mladine se je morao razlikovati od prijašnjega i to uglavnom po sadržaju.

Izbor mjesta

Rendez-vous 73 je održan zbog toga u Trajštofu, ar su pokretači toga dana bili Trajštofci. Glavni motor je bio Branko Kornfeind, ki je 1972/73. bio predsjednik Hrvatskoga akademskoga kluba. Po prvom Rendez-vousu se je premišljavalo, je li će se i drugi sastanak

održati u Trajštofu. Na čelo Hrvatskoga akademskoga klu-a je onda bio stupio Tibi Jugović, a on je nastao pak glavni pokretač drugoga Rendez-vousa u Čajti. Ta priredba je nosila jur podnaslov Dan

bi mogao biti glavni organizator Dana mladine. I svenek se je težilo za tim, da se Dan mladine priredi u selu, kade ga još nisu priredili. Jedina iznimka je bila 1989. ljeta, kad je Dan mladine po

hrvatske mladine. Glavni organizator tretoga Dana mladine, ki se je još samo u podnaslovu zvao Rendezvous, je pak bio tadašnji sekretar Hrvatskoga akademskoga kluba Jurica Čenar, a Dan mladine su organizirali u Čenarovom selu, u Dolnjoj Pulji. Tako je bio fiksiran red, da se Dan mladine priredi svenek u drugom kraju po principu jug, sredina, sjever.

Spočetka je HAK gledao, u kom selu ima odbornika ili povjerenika, ki

drugi put održan u Čajti. Danas HAK raspiše Dan mladine. Pri razgovori s interesenti se pak odluči, ko selo će biti domaćin Dana mladine. U prvi deseti ljeti se je jako gledalo, da se je mladina mogla sastati pod vedrim nebom, da uzato ali ipak postoji i mogućnost sigurnoga krova prik glave. Kašnje se je pak premjestio Dan mladine u različne dvorane, a 1983. ljeta po prvi put u šator. Iako se mora reći, da se je Bandolski šator znatno razlikovao od onoga, ki je 1988. ljeta stao u Pajngrtu,

Dan mladine 89 u Čajti — LADO igra i tanca pred transparenti za dvojezičnost

a potom u Čajti, Koljnofu, Hrvatskom Jandrofu i lani u Novoj Gori. Bandolci su postavili sami šator za koga nisu potrošili "velike" pineze. Ali čim se je počelo postavljanje šatorov, tim se je počelo i komercionaliziranje Dana mladine.

Počelo se je računanje, a počela su se i vrimeana, kad je HAK morao ulagati pineze u Dan mladine i kad već nije bilo dobitka. Dan mladine je dostao u šatoru drugačiji karakter. Preminila se je atmosfera i Dan mladine je sve već i već nastao fešta kot ju priredjuju ognjogasci ili ko drugo društvo.

Sastavljanje programa

Hrvatski akademski klub je svenek imao suorganizatora za Dan mladine, a i program je nastao u suradnji dvih ravnopravnih partnerov. Obično si je selo moglo zibrati, koga interpreta, ku grupu kani imati na Danu mladine. Ovako su došle različne grupe i pjevači početo od Grupe 777, prik Srebrnih Kril, Dubrovačkih Trubadurov, Anelidov, Prve Ljubavi s pjevačicom Sanjom Doležal, do Stijenov, ITD-banda, Divljih jagodov, Magazina i Kića Slabinca. Mnoge grupe iz Hrvatske su svoj prvi nastup med Gradišćanskimi Hrvatima imali na Danu mladine. Uzato je bio nepisan zakon, da sve domaće grupe nastupu na Danu mladine svejedno je li

su to The Brew, Bruji, Trendi, Frashi ili Paxi.

Brzo su se iskristalizirale glavne točke programa, ke su preživile sve dosadašnje Dane mladine, a to su zabav, folklor i maša. Pomašnica se je rodila 1975. Ijeta. Uzato su pak pri pojedini Dani mladine bile različne novosti. Da nabrojim samo neke:

- 1976. Po prvi put je gostovala Budokai-ekipa iz Zagreba, a odigran je i finale hrvatskoga nogometnoga kupa koga je organizirao i izmislio Hrvatski akademski klub.
- 1979. Po prvi put se priredjuje čitanje hrvatske lirike
- 1982. Po prvi put se priredjuje naticanje u kabaretu.
- 1983. Po prvi put se dopelja štafeta iz Hrvatske u Gradišće
- 1984. Prva izložba hrvatskih knjig
- 1987. Prvi tenis-turnir
- 1990. Prvi Dan mladine izvan Gradišća

Počelo je i obogaćenje programa za prijatelje umjetnosti. Tako su 83. Ijeta u Bandolu izlagali Erich Novosel i Milan Vuković. Potom su slijedile izložbe u Gerištofu, Cogrštofu i Pajngрту.

Pojedine inovacije su preživile samo jedan Dan mladine, a druge, kot na

peldu program za dicu, je preživio već Danov mladine.

U veliku krizu je došao Dan mladine, čim je dostao konkurenciju u Hrvatskom pop-festivalu, koga je počela organizirati Djelatna zajednica komunalnih političarov. Atrakcija, da samo Hrvatski akademski klub more dopeljati zapravo svaku grupu u Gradišće, je nestala. Pinezi su počeli nadomješćivati veze, tako da je Dan mladine nastao za jednu ekskluzivnost siromašniji. U iskanju novih programnih sadržajev je Hrvatski akademski klub naletio na ideju pridržati program i samo minjati državu. U medjuvrimeu već nije hrvatskih pop-festivalov, tako da se je mogla pridržati dugoljetna koncepcija Dana mladine.

Politička manifestacija

Da sastanak mladine nima samo zabavni karakter nego da se pomoću te priredbe pokušavaju transportirati politički sadržaji se je pokazalo jur u Trajštofu. 1976. Ijeta, kad je stala brojidba posebne vrsti pred vrati, je Petar Kreisky govorio protiv te brojidbe i Zakona o narodni grupa, za koga je odgovarao njegov otac Bruno. Pri različni Dani mladine je htio predsjednik Hrvatskoga akademskog kluba držati govor, u kom je dao pregled o stanju hrvatske manjine i potribovao,

da država konačno ispuni svoje dužnosti iz člana 7 Državnoga ugovora 1955. Jedno ljeto je bilo već politike, a drugo ljeto opet manje.

1983. ljeta se je počelo s višanjem transparentov, na ki su stale političke parole. 1987. ljeta su pak počele konkretne manjinskopolitičke akcije. U Mjenovu su postavili po prvi put hrvatsku seosku tablu. (Vidi posebni članak "Dan mladine i seoske tablice" - up. red.) Velik politički čin je pak bio organiziranje Dana mladine u Koljnofu i Hrvatskom Jandrofu. Na ov način je Hrvatski akademski klub dokumentirao, da je prispilo vreme spajanja svih Gradišćanskih Hrvatov ke su razdvajale bodljikave žice, granične barijere i različni sistemi.

Od samoga početka, Dani mladine manifestiraju i vitalitet narodne grupe. Kad se 1000 Hrvatov sastane u jednom selu, onda je to i prez političkih govorov, prez svih transparentov i letkov itekako velika politička manifestacija. A za mještane sela u kom se priredjuje Dan mladine je to dokaz, da nisu sami, nego da je Hrvatov široko i daleko po Gra-

dišću, Beču, Slovačkoj, Ugarskoj, Moravskoj, da ne govorimo o Hrvatskoj.

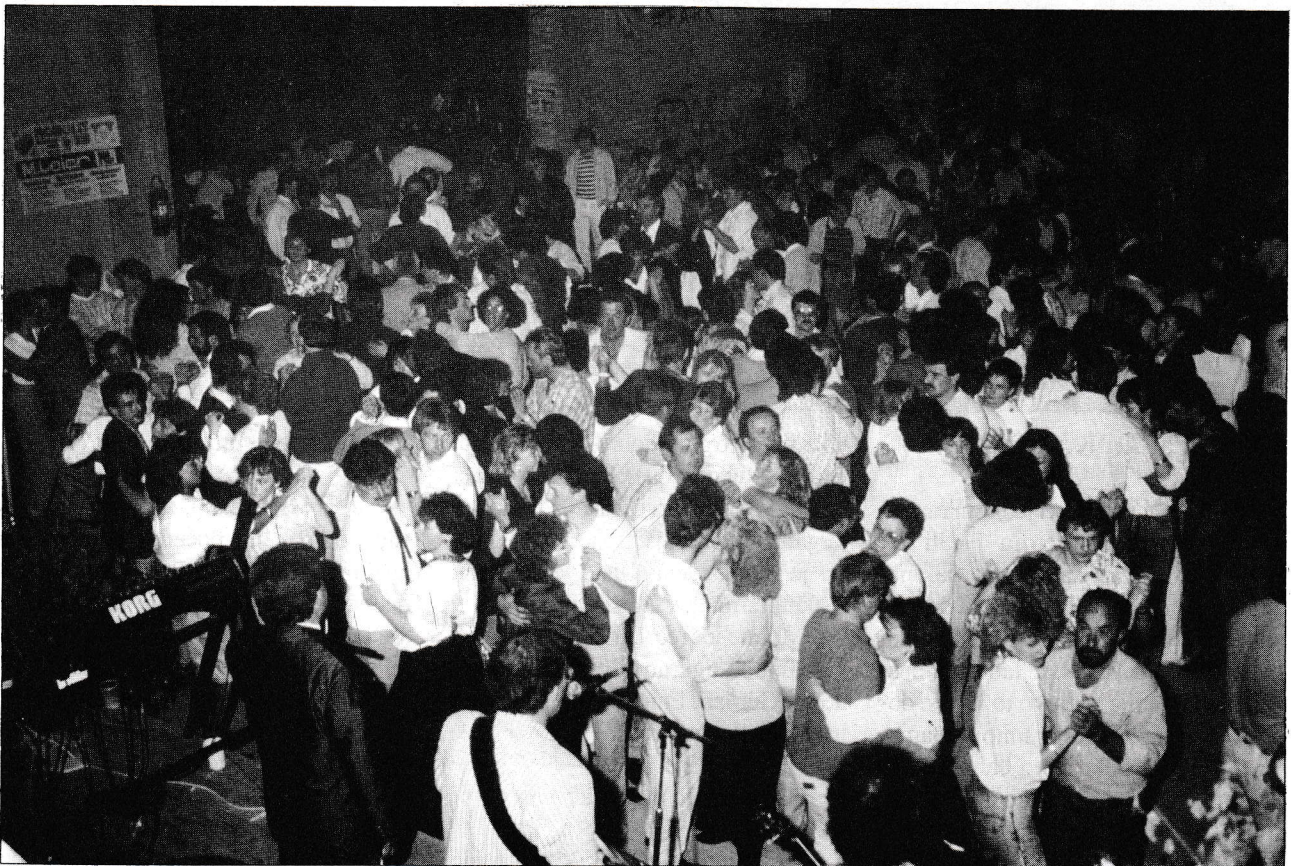
Posredovati ćut skupnosti, skupne snage, omogućiti zbližavanje Hrvatov iz različnih sel, to je bio cilj Rendez-vousa. A to su i danas još cilji ove priredbe. Ki redovito ili samo sporadično pohađja Dane mladine najbolje more ocijeniti, u koj mjeri su ispunjeni ti cilji.

Perspektive

Najjednostavnije bi bilo reći, neka Dan mladine ostane kot je bio do sada. Ali mislim, da je potribna korektura programa. Potribno bi bilo, da pojedinci ki su samo na Danu mladine Hrvati, a kim u svakidanjem žitku, u odgoju svoje dice pak fali hrvatska svist tako napunu svoje hrvatske akumulatore, da moru prebroditi sve poteškoće i zaobići sve pačke u nimškom morju. Za to je ali folklorni program, tanac i zabav premalo. Pasivno konzumiranje hrvatskoga programa bi se moralo postepeno pretvoriti u aktivno sastajanje s drugimi ljudi od koga človik i sam profitira. Potribni bi bili work-

shopi (od farbanja seoskih tablic do načinjanja videofilma o Danu mladine), referati stručnjakov, djelatne grupe i mogućnost, da se širji sloj ljudi uključi u stvaranje manjinske politike. Zač sudjelnik Dana mladine ne bi mogao reći ili deponirati ča ga bludi, kade ima probleme sa službenim jezikom, školovanjem dice, sa čuvarnicom, s hrvatskimi društvima, s Hrvatskimi novinami ili s hrvatskim programom naradiju i televiziji. Mogao bi se načiniti i posebni nimški program za nimške žene ili muže Hrvatov u kom se daju upute, kako se najbolje odgaja dvojezično, ke posljedice ima dvojezičnost i ke prednosti. U folklorni program bi mogli ugraditi naticanje u tamburanju jednoga te istoga kusića i slično. Sigurno je dosta predlogov ča bi se moglo minjati na Danu mladine.

Ali gdo kani minjanje dosadašnjega programa? Je to samo pisac ovih redov, je to grupa funkcionarov Hrvatskoga akademskoga kluba, je to široki sloj ljudi? 21. Dan mladine bi sigurno bio dobar povod načiniti anketu o tom, kako sudioniki ove priredbe ocijenjuju Dane mladine. Ivan Hakovac

Večeras je naša fešta! 700 ljudi uživa Pro Arte u Mjenovu 1987.

Dan mladine i „duhovni otac“

Kot skoro sve na svitu ima i Dan mladine tako-ča kot duhovnoga oca. Branko Kornfeind, bivši predsjednik HAK-a i farnik na Stinjaki se spominja na prvi Dan mladine u Trajštofu.

Novi glas: Kako i kade se je rodila ideja za Dan mladine?

Branko Kornfeind

Ideja se je rodila pri jednom razgovoru u trajštofskom farofu '71. ili '72. ljeta. Farnik Ivan Zakall i ja, pak neznam još gdo, smo razgovarali o našoj situaciji, o načinu akcija, itd. Od prilike ovako je farnik Zakall rekao: Demonstriranje i vikanje zapravo toliko ne donese. Pravna situacija simo ili tamo. Važno je, da pokažemo ča smo i ča imamo. Pokazat moramo svitu, gdo smo i ke vridnosti imamo. Zbudit moramo u našoj mladini radost nad hrvatskim. Prezentiramo se u vidnom svitlu.

To su bile od prilike riči farnika. A ja sam je rado čuo i slušao. U meni barem se je onda zbudila želja, da organiziramo skupljenje mladih. Mi moramo znat druge osvidočiti o vridnosti naše hrvatske kulture, naše hrvatske manjine, o vridnosti našega postojanja ovde u Gradišću. Hrvate i Nimce moramo osvidočiti. Zač odmah isto ljeto nismo organizirali ta sastanak, ne znam. Nasvaki način je bilo za vrime mojega predsjedništva u Hrvatskom akademskom klubu, da smo počeli raspravljat o „Danu mladine“. Pokidob smo mislili, da „Dan mladine“ ne gluši dobro, izmislili smo naslov „Rendezvous“, podnaslov „Dan mladine“. Da je prvi Dan mladine onda organiziran u Trajštofu je jasno. Onde se je rodila ideja. Onde je bio Ivan Zakall farnik, iz Trajštofa sam i ja.

Moram još reć: Ljudi prvih Danov mladine su sigurno bili: Tibi Jugović, Lero (Gerhard Emrich), Jurica Čenar, Dandy (Štefan Pavetić) i ja.

Kako je bio početak?

Kot sam rekao, prvi Dan mladine je bio razumljivo u Trajštofu. Imali

smo i sve prostorije: farski škadanj, vrt, pivnicu, farski dom.

Ča vam je bio cilj ove priredbe?

Prvič da skupimo mladinu iz svih krajev Gradišća, iz svih sel, da ponudimo svetu mašu u mladenačkom stilu, da se pominamo, diskutiramo, da pokažemo naše kulturno bogatstvo: film, folklor, i tako dalje. Cilj je bio pravoda i da se zabavljamo. Garanti za ovo su bili i Kolo Slavuj i Bruji. I ove dvi grupe moramo spomenuti, kad govorimo o Danu mladine.

Danas, 20 ljet kašnje, mi je teško opisati prvi Dan mladine. Mislim, da smo prilično dostignuli, ča smo si nakanili. Bilo je i dost ljudi. Za mene je u najboljem spominku ostala katoličanska mladina Pinkovca. Oni su bili došli u velikom broju busom i su sigurno dali Danu mladine svoj pečat. Još danas vidim, kako smo na rastanku jačili i tancali u kolu.

Kako je je pak išlo dalje?

Još nisam rekao, ali svi znaju, da smo odmah na početku odlučili, da čedu se Dani mladine organizirati jednoč na sjeveru, onda u sredini, a onda u jugu. Drugi organizator je onda bio Tibi Jugović i čajtanska mladina.

Okolnosti su jur donese sa sobom, da je ov Dan mladine, iako je bio skoro isti program, imao svoj „fler“ i je bio jur ča drugačiji. Prvič je bilo sve vani. Nisu bile takove prostorije kot u Trajštofu. Mladina se je morala već angažirati. Za mene je bilo lipo doživiti,

da je imao Dan mladine i svoj "standardni publikum", ljudi ki su došli na sve (barem početne) Dane mladine. To su bile i pojedine grupe iz razliĉnih sel, ali i pojedini „stariji“ ljudi. Najveći uspjeh Dana mladine u Čajti je sigurno bio, da se je formirala tamburaška grupa. Belo Rešetar se je onda puno oduševio za hrvatski folklor. Kot znam ili kako barem mislim su i druge grupe rezultat Dana mladine: Pinkovac, Bandol, Cogrštof, Hajdenjaki (Dolnja Pulja). Ča se još dobro spominjam je da smo pri završni razgovori Dana mladine najveć kritizirali, da se sredina nije tako pokazala kot smo očekivali. Mislili smo, da će mladina iz sridnjega Gradišća „držati“ Dan mladine. Tomu ali tako nije bilo. Barem ne kot prvih Danov mladine.

Kako gledaš Dan mladine danas po dvajseti ljeti?

Dan mladine ima svoje čvrsto mjesto u žitku Gradišćanskih Hrvatov, posebno kod mladine. Mi i tribamo Dan mladine.

Sigurno ostaju i otvorena pitanja: Paše, odgovara li program? Sigurno se svaki organizator trudi i pretisne svoj pečat. Ali na ovo bi se moralo svagdir gledat:

1. Koliko se skrbi zato, da bi mladina iz svih sel došla?
2. Koliko se brine mladina za oblikovanje sv. maše? (ili zajedničko svečevanje maše već nije važno?)
3. Koliko se gleda na razgovor, diskusiju?
4. Koliko se gleda na prezentaciju svojega kulturnoga bogatstva?

Dan mladine mora bit već nego „Pop-festival“, iako je koč postojala ta tendencija. Dan mladine nam mora dati ćut, „mi slišimo skupa“.

I još jedno: Ne znam da li je bilo dobro, da se je prošlo na već dan. Ar ako kanim strefiti, susreti ljude, kada moram dojt? Posebno mi, takorekuć „starja mladina“? Čini mi se, da bi se morala nedilja ipak jače naglasit u cijelom programu. Da bi bila nedilja centralni termin. Nebi to bio dobitak?

Lipa hvala na razgovoru.

"Kad smo bili mladi mi...; PAXI u bolji (?) ljeti

Moj prvi Dan mladine

Bio je to jedan od prvih „Danov mladine“. Za školaricu, ka sam onda bila, skoro malo ćudo. Tajedne dugo sam teško čekala „ta“ vikend. Profesor hrvatskoga jezika u gimnaziji, Vlado Vuković, povidao nam je, da u Beću postoji hrvatsko društvo, takozvani HAK, i da se to društvo bori za naša prava. Nisam znala točno ĉa su naša prava, ali ĉa strašno velikoga i lipoga mi je to bilo. Ćula sam o Koruski Slovenci, da se kod njih brcaju bombe i da ljudi trpuza svojnarodi oduševljeno i znamda još i malo nenavidno sam gledala na tada za mene daleku Korusku. A sada sam mogla ćuti, da i mi Hrvati imamo tako hrabre borce. I ja ću je vjerojatno viditi ili — ĉa bi bio non plus ultra — morebit još i upoznati. Ta Dan mladine, u Dolnjoj Pulji, na sam kiritof, je bio za mene vjerojatno najlipši od

svih Danov mladine. U prepunoj Perušićevoj krĉmi i vani na dvoru, ki je bio svetačno nakinĉen su bili mladi ljudi iz svih krajev Gradišća, i svi su se pominali po hrvatsku. Tamburaška grupa je išla pjevajuć i svirajuć kroz selo. Ljudi su stali uz cestu ili išli za njom i si glasno jaćili. Mislila sam onda, da je to sigurno najbolja tamburaška grupa na svitu. Uzlopci ili Vorištanci ili neki drugi iz sjevera su bili to. Osvidočena sam bila od toga da su ĉlani ove grupe sigurno svi puno bolji Hrvati i Hrvatice nek sam ja i nek morem ja ikad biti.

Nažalost nisam nijednoga od „mojih“ peljaćev onda upoznala. Oduševljeno sam pratila sve ĉa se je dogodilo. Sigurna sam bila, da nikad u životu još nisam vidila toliko hrvatskoga naroda na kupu. Moja sanja je durala ĉetire ure. Pak je došao otac po me. Čini mi

se, da sam se još i plakala, kad mi roditelji nisu dozvolili i navečer onde biti.

U dođući ljeti nisam imala mogućnosti poiskati ovu — za mene

Uprav ovu katoličansku mladinu i još neke druge ljude iz sela je pozvala jednoga dana „naša hrvatska inteligencija“ na sudjelovanje. Da li bi skupa organizirali Dan mladine u

vidi mi se, sam si onda mislila i nazivala sam je sama pri sebe „spamentnjaki“. I svi drugi ki su bili uključeni u organizaciju su si bili našli izraze za „te“, ki su nas sada zapravo ostavili siditi s djelom. Moj izraz je bio onda još jedan od najblagijih. Dan mladine sam je bio dosta uspješan iako je curilo i je se velik dio programa morao odigrati u krčmi. Spominjam se na obračun, ki je bio korektan, ali sve legalne mogućnosti smo iskoristili da bi HAK-u čim manje ostalo.

Par mjesec kasnije, našla sam se najednoč sama u odboru Hrvatskoga akademskoga kluba. Zna se kako to biži: kod prvoga posjeta u HAK-u ti se ubisi ko djelo a kod drugoga posjeta u HAK-u si član odbora. Malo sam bila razočarana, jer sam si očekivala veliku organizaciju. Našla sam studentsko društvo ko djela koliko mu je moguće. Iako je dost ljudi ki se čutu kot hakovci djelo zapravo visi na relativno malom broju. Poznato je, da angažman u HAK-u stoji najmanje ljetno dan studija.

Vidila sam da je Dan mladine zapravo strašno velik projekt, na kom se mora jur mjesec pred tim djelati i organizirati. Djelo u samom selu je zapravo najmanji dio. I opet sam korigirala svoj kip. Preko „naše inteligencije“ i „spamentnjakov“ sam došla do prijateljev. Dok sam bila aktivna u HAK-u dostala sam i drugi kip naših tamburaških grupov iz sjevera i Koruških Slovencev. Sve je postalo relativno.

Čuda Danov mladine je prošlo. U oni seli ke mi „gizdavi sridnjaki“ držimo za zgubljeni, uspješniji su ovi dani nek u naši „veliki“ centra. Uspješniji u tom smislu da se je moglo već ljudi zadobiti za sudjelovanje. Generaciji, ka je sada aktivna u HAK-u se je ugodalo, da je već prezentna na selu. Tako je i suradnja sa seoskimi organizacijama — iako ne laka — barem laglja. Hrvatski akademski klub je za Gradišćanske Hrvate u Beču i u Gradišću jako važan. Isto tako važni su za HAK impulzi ki dođu iz sela. Ne more jedan prez drugoga.

Dan mladine je uvijek igrao važnu ulogu za hrvatsku samosvist naše mladine. Mirimo ga po tom a ne po organizatorični nedostatki. Dvajsetprvi Dan mladine je za nas Gradišćanske Hrvate uzroka dost da smo gizdavi.

Gerlinda Stern-Pauer

Dan mladine — fešta za sve generacije

tada — vrhunsku priredbu. Roditelji mi to iz različnih razlogov nisu dozvolili. Kanili su me uz drugo čuvati od utjecaja tih „ekstremistov“. Zapravo su mi tim otprli vrata u hrvatsku scenu. Rekla sam si, kad budem imala auto, kad već ne budem išla u školu, me već nijedan ne more najzad držati. Onda ću sigurno pojti na svaki Dan mladine, svejedno kade je. Onda ću se i ja boriti protiv diskriminacije Gradišćanskih Hrvatov, ufajući se da ću do onda znati ča je to „diskriminacija“. U medjuvrimenu sam išla „normalnim“ putem seoskih ljudi. Igrala sam „teatu“ i bila sam aktivni član katoličanske mladine.

Velikom Borištofu. Kako da ne bi. Bili smo onda počeli hasnovati bivšu staru školu za društvene i vjerske sastanke i male priredbe. A sada ćemo organizirati Dan mladine. Pripraviti ćemo šator na dvoru, nakinčiti ćemo ga i bit će tako lipo kot je bilo u Dolnjoj Pulji. I počeli smo djelati, čuda seoskih ljudi je bilo uključeno u pripreve i sve je dobro bižalo. Ponekad su došli nazivi iz Beča. Sudjelovanje smo si bili malo drugačije predstavili. Dok sam na početku mislila da su hakovci naša inteligencija, korigirala sam ov kip čim već i već se je preplizivao ta dan. Morebit da je to inteligentno ako se djelo ubajde ali ne

Hrvatski rock i pop na Danu mladine — nova samosvist

Desetljeća dugo je širila kemijska industrija na sajmišću umjetnu dičju hranu i imala velik uspjeh.

Sve već majkov je prestalo davati svojim bebam prsi, misleći da je umjetna hrana iz flaše bolja, čišća i zdravija za dite. Sada stoprv je i znanstveno dokazano da ničega nije nad majčinim mlikom. Dica, ka dostaju prsi su zdravija, i resistentnija protiv betegov, a njihova psiha je stabilnija, jer i na nju utica stalan tjelovni kontakt pozitivno. Nisam stručnjak na polju dičje hrane niti psihologije, zato ću i završiti ovom temom. Uvodom sam kanio reći samo da su bile potrebne bezbrojne znanstvene analize i ogromna promocija tih rezultata u medija, dok se je opet probilo to ča je naravno: za razvitak diteta je majčino mliko bolje od umjetnoga.

Tako si ada morem i prešporiti stručnu analizu, da li ima hrvatska rock- ili popmuzika na samosvist Gradišćanskih Hrvatov kakov takov utjecaj. Po sebi razumljivo i naravno je, da ima!

Svojom pjesmom „I wü wida ham noch — Fürstenfeld“ je štajerska formacija „STS“ točno pokazala kako diboko utiče muzika na samosvist človljaka.

Barem površno (točne analize i ja ne poznaj) se ufam reći da je ta nova štajerska „himna“ i izraz i čežnja provincije za neodvisnost od Beča.

Hrvatske narodne jačke nisu samo za to tako obljubljene, proširene i

Jačile su se početo od krstitkov i rodbinskih sastankov prik kiritofov, svakidanjega djela, ča do karminjov, i izražavale su boli, veselje, ljubav ili skrb pojedinca, grupe istotako kot i cijeloga našega naroda.

Nije bilo Dana mladine prez Brujev (The BREW)

preživile tolike generacije ovde u Austriji kad su tako lipe, nego i zato, kad su takorekuć usrkane jur majčinim mlikom.

Stoljeća dugo su današnje narodne jačke imale i veliku praktičnu funkciju.

Modernizacija žitka i svemoćna nazočnost medijov su pak zrivali važnu funkciju narodne jačke u kut folkloru ili egzotike. Radio, televizija, gramofon i rekorderi su doprimili nimšku i englesku muziku u hrvatske stane i

napunili te vječne človičje čuti i želje novimi riči: „I love you“ - „Ich liebe Dich“ su bili barem za mene u mojoj mladosti adekvatniji izrazi za moje čuti nego „Ljubim Te!“

Takozvani preporod Gradišćanskih Hrvatov, ki se je počeo pojavljati početkom sedamdesetih ljet, je išao rukom u ruki s probijanjem hrvatske pop-muzike u naši krajina. Grupa „The Brew“ ili „Stari Bruji“, kako je danas zovu, je do dandanas ostala u pameti onih, ki su je ončas čuli jačiti prve hrvatske rock-i pop-jačke. „U ranu zoru“, „Marijana“, „Tužna su zelena polja“ ili „Crvene jabuke“ su danas jur skoro narodno dobro Hrvatov. Doprimili u naše kraje i proširili su je „The Brew“, grupa s engleskim imenom, a hrvatskim identitetom. Slijedile su navredi grupe „The Trend“, „Fresh“, „Pax“, „Mir“ i druge, ke su širile dalje tu tradiciju hrvatske pop-muzike. Za grupe iz bivše Jugoslavije i sadašnje Hrvatske su pak bili nastupi prilikom Dana mladine takorekuć „gmahde Wiesen“ (ili po našu: „prostrta postelja“), ar su ljudi jur poznali ne samo muziku nego i tekst tih jačak, ke su „Dubrovački Trubaduri“, „Pro Arte“ ili „Fosili“ igrali.

Precizno u broji se ne da reći, ukoliko je hrvatska pop-muzika zbudila ili podignula samosvist Hrvatov i Hrvatic. Gvišno je to, da je podupirala i podupira identitet grupe i da je spajala i još danas spaja hrvatsku mladinu pri različni priredba, na ki se ne samo jači nego i pomina na hrvatskom jeziku (neozbiljna informacija za statistikere: „posljedice“ tih sastankov tadašnje mladine su danas jur teenageri).

Kot član grupe „Bruji“, ka je išla u osamdeseti ljeti još korak dalje i počela ne samo jačiti hrvatske rock-pjesme nego i pisati svoje tekste na gradišćanskohrvatskom jeziku, se ne ufam ocijeniti, ukoliko mi uticamo na samosvist naših Hrvatov i Hrvatic.

Hrvatske Novine su pred desetimi ljeti pisale o prvoj produkciji Brujev „Gemma Krowodn schau“: „...ovo je krik žajnoga u pustini...“. Danas, deset ljet kasnije i po već četvrtoj produkciji Brujev se osudjujem reći, da tadašnji citat već ne odgovara sasvim realitetu. Predlažem uredniku Hrvatskih novin slijedići citat: „...to je krik žajnoga za špricerom u punoj krčmi...“.

Joc Vlašić

Bruji, Paxi, ...pak još?

Koliko gradišćansko-hrvatskih rock- ili pop-grupov se je formiralo u prošli 20 ljeti? Je to važno i dobro, ako imamo hrvatskih pop-grup,ov? Je dosta, ako nam dojdju grupe iz Hrvatske? Smo zadovoljni sa sadašnjom situacijom?

Ovo su sve pitanja, ka u zadnji ljeti hrvatska društva nisu jako zanimala. Rado bi ovo malo opisao iz pogleda grupe PAX.

U 1977. ljetu smo mi PAX-i završili

velikoborištovsku dvojezičnu glavnu školu. U slobodnom vrmenu slušali smo ploče Dubrovačkih Trubadurov, Pro Arte, Krunoslava Slabinca, Olive- ra, ... Išli smo na Bruje (ako smo smili), ki su onda imali hrvatsku scenu u svoji ruka. Najveći naši doživljaji onoga časa bili su nastupi Dubrovačkih Trubadurov i Dan mladine. Sanjali smo o tom, znamda sami stati jedan put na pozornici, skupa s hrvatskimi pop zvijezdami.

A na veselja su nam tili igrati i trubiti Cometi hrvatsku muziku. Spominjam se i grupe Trend, ka je koč kod nas nastupila, i ka je igrala naše jur dobro poznate hrvatske jačke. 1978. ljeta dostali smo nove hrane — grupe Srebrna Krila i Novi Fosili producirali su u Hrvatskoj svoje prve ploče. U rock-muziki izašle su paralelno i ploče grupe Bijelo Dugme. To su bile senzacije. Sva ta muzika bila je karakterizirana dobrom melodijom, tipičnimi hrvatskimi korije- ni, dobrim većglasnim pjevanjem (kao klape), dobrom i tipičnom harmonizacijom, tekstom ki nam je išao u uho i tipičnim ritmom. Spektrum hrvatskih i gradišćanskohrvatskih grupov je bio jako širok i tipičan.

U ovo vrime smo se mi mladi Gerištovci, na-

punjeni ovom „muzikalnom hranom“ odlučili osnovati pop-grupu uz financijsku pomoć nekih seoskih ljudi. To je bilo ali teže nego smo si to predstavili.

U muzikalnom pogledu nismo bili početnici, ali mi smo se morali naučiti druge instrumente. Franc Kröpfl, na primjer, ki se je s manom bio učio gusle, počeo se je učiti bubanj. Franc Jambrić, ki je malo igrao gitaru, počeo je na bas-gitari. Berti Kuzmić, ki još nije bio čisto mutirao, je je učio igrati gitaru. Ja sam igrao berde i gusle kod Kolo Slavuja i sam se učio crikvene orgulje — i tako smo počeli, bez podupiranja bilo kakovoga* hrvatskoga društva. Ča naliže program smo igrali u prvom redu hrvatsku muziku, a uzato i englesku i malo nimšku. Bilo je za nas uz Bruje i druge grupe dosta mjesta. Povukli smo ondašnju hrvatsku mladinu na priredbe — a fenomen je bio u tom, da smo bili dio ove publike: skupa smo bili išli u školu, poznali smo se, razgovarali smo se s njimi u pauza i kako-tako smo bili za nje reprezentanti i predkip. Došli su ada mladi Hrvati i Hrvatice na naše priredbe. Ako samo pomislim, koliko hrvatskih mladih parov se je spoznalo na PAX-i???

Kad je stupila pjevačica Cora u grupu, bili smo primljeni i od nimške publike. Ona nas je akceptirala kao hrvatsku grupu, jer smo donesli i čuda hrvatske mladine na njeve priredbe. Došlo je konačno do toga, da je nekoliko Nimcev došlo redovito na naše hrvatske priredbe — znali su jur jačiti naše hrvatske jačke.

U to vrime gledali su organizatori i krčmari da angažiraju hrvatsku grupu za njeve priredbe. A danas? Vozi se jednoč kroz hrvatska sela! Pogledaj si obišene plakate. Nastat će ti čemerno! Sada je situacija takova, da se plakati i letke tiskaju većinom po nimšku, da se sa zvučnikom vozu po seli i vabu ljude po nimšku na priredbe. Grupe, ke igraju na ti priredba se nikako ne pašu našoj okolici, a nikako se ne moremo identificirati s timi... Buam... Trio... Original Fiden... Ennstaler... Poslušni si pri otvaranju priredbe u hrvatskom selu kako predsjednik ili komandant pozdravi ljude. Najvećim dijelom po nimšku! Kade su hrvatska društva, ka spavaju i gledaju samo, da se osnuje kako-takovo tamburaško društvo, u kom njevi

sini i kćere tamburicaju i tancaju. U obitelji se pominaju s njimi po nimšku — no ali zato znaju tamburicati i znamda tekst kih petero jačak. Ne kanim ovde sve u jednu vriču hititi, i ne kanim zeti tamburaškim grupam njevu važnost u našoj borbi za opstanak hrvatske

pitanje financiranja. U slučaju da nam se ta želja jednoč ispuni, bi imali jednu čisto gradišćansko-hrvatsku produkciju.

Čisto nova situacija se kod nas pojavila kad igramo u selu, kade već nije čuda Hrvatov. Onde ljudi poznaju samo nekoliko narodnih jačak ke i rado jaču.

Skupni doživljaj je najvažniji — PAXI pred nastupom

kulture i hrvatskoga jezika. Jako je važno da se na narodnom polju nešto čini, ali ča naliže hrvatsku pop- i rock-muziku se u zadnji 20 ljeti od skoro nijednoga društva ništ nije doprineslo. U današnjem času stresa i biznisa ne bi nijedan muzičar došao na ideju, da bi slobodovoljno osnovao hrvatsku grupu, jer bi imao puno manje publike, manje nastupov i čuda manje pinez! Mislim da bi ovde lipo polako morali nešto poduzeti. Na muzikalnom sektoru je danas čuda teže. Muzika iz Hrvatske se sve već orientira na internacionalnom stilu i ritmu. Zgublja hrvatski identitet, mnogo puti ostane samo hrvatski tekst. I zato ova muzika za nas Gradišćanske Hrvate već nije tako interesantna. Ili ti se sviđa znamda hrvatski Rap? Mislim da je čuda bolji engleski...

Mi PAX-i smo u zadnje vrime napisali nekoliko hrvatskih jačak, igramo ali dalje stare hrvatske „Evergreene“. Ča nam fali je CD ili ploča, to je ali

Kad ali igramo jačke iz Hrvatske ili naše vlašće jačke, onda poslušaju i aplaudiraju. Isto tako poslušaju kad se s njimi na mikrofon pominamo po hrvatsku. Da bi hrvatske jačke i tim hrvatska rič čim već dostignula ova sela, bi se mogla osnovati kako-takova hrvatska agentura, ka bi hrvatskim pop-grupam omogućila nastupe osobito u ovi seli.

Mi PAX-i momentano pomažemo grupi MIR s instrumenti i različnimi tipi. Morem reć da se je grupa MIR u zadnjem času jako poboljšala. Ali kade ostaju nastupi ove grupe? Ako nimaju mogućnosti nastupiti i u udaljeni seli, izgubit čedu motivaciju.

Mislim da opet pravamo redovito hrvatskih priredbov kade gradišćansko-hrvatske grupe nastupaju i kade dođu naši hrvatski ljudi opet skupa — a ne da se kot pobludjeni vozu po nimški diskoteka i se tako čisto zgubi hrvatska mladina, **Hrvati, zbudite se !!!**

Feri Fellinger

Keep right...

„Sada imamo jur skoro 13 uri kod nas u Novoj Gori dvojezičnu seosku tablicu, i nijedan stan u selu se nije zrušio niti je pogorio“, je rekao neki Novogorac u šatoru prilikom Dana mladine 1992. Ča pravoda nije mogao znati, je, da je uprav u to vrime neki nepoznati tat pomazao hrvatski natpis na dvojezičnoj tablici bijelom farbom. S tim je Nova Gora bila opet samo jednojezična — Neuberg.

Ča gluši kot kakova scena iz koruš-koga filma „Selo na granici“ (Ein Dorf an der Grenze), se je stalo u noći od 12. na 13. septembra u južnom Gradišću.

Ali kako su zašle dvojezične tablice u mirno, zaspano južno Gradišće? Zapravo bi morale takove tablice stati u svi „upravni i sudski kotari Gradišća s hrvatskim ili mišanim stanovništvom“. Tako stoji u Državnom ugovoru iz 1955. ljeta, ki je danas dio austrijanskoga ustava. (Ki valja i u Gradišću.)

I "Zakon o narodni grupa" iz 1976. ljeta predvidja dvojezične seoske tablice, ali istodobno reducira ovo pravo na sela s već od 25% hrvatskoga stanovništva. Zvana toga mora vlada još zaključiti pred postavljanjem tablic u odredbi, kako se neka hrvatska sela po hrvatsku zovu. A na tu odredbu čekaju Gradišćanski Hrvati i dandanas.

Zato stoji jedina dvojezična tablica Gradišća na cesti u Sigrobu. „Rechts halten - Keep right“ gizdavo opomenjuje ljude. Da bi svaki znao, kako se najbolje vozi u Gradišću.

Ali pokidob se ne držu svi takovih — dvosmislenih — zapovidi, javljaju medije redovito za kakove druge dvo-

jezične tablice. Svako ljeto prilikom Dana hrvatske mladine postavlja Hrvatski akademski klub u jednom selu dvojezične tablice. Ali nimške medije su do Nove Gore malo pisale o tom. Premirno je sve bižalo. Ponekad su još i seoski ljudi i na svi drugi kraji sela počvrstili dvojezične tablice, i se tako solidarizirali s hakovskom akcijom.

Ali pokle je u Gradišću sve već narodnjakov, je i već „protestov“ protiv dvojezičnih tablic. U Novoj Gori je pak bilo tako daleko. Novine su pisale za „tumulte“, „kravale“, „otpor iz naroda“ i tako dalje. Ali ča se je zaistinu stalo? Pri postavljanju dvojezičnih tablic u Novoj Gori se je nabralo zbrojenih 13 ljudi, ki su bili protiv tablic, dva šandari, dvimi iz tajne policije, i 25 hakovcev.

Asimilanti i protivniki tablic su pokušili splasiti hakovce vikanjem „Ihr seid's von Četniks bezahlt!“, „Schlecht's euch nach Jugoslawien!“, „Wir scheißen auf die Gesetze“ i sve nek nanovič „I werd's dem Haider sagen, der wird's euch schon zeigen!“

S Robakovimi starimi "argumenti" su protestirali protiv dvojezičnosti. Za nimšku Novu Goru prez Hrvatov. Neki od njih su se sami po hrvatsku...

„Ljudi ki ovde viču su isti, ki u Rostocku aplaudiraju onim, ki važigaju azilante“, je rekla poslanica Zelenih Terezija Stoišić, ka je podupirala postavljanje dvojezičnih tablic. Zeleni su ali ostali jedini. Poslanik SPÖ-a Ernst Piller je odbio poziv HAK-a na sudjelivanje. On je mislio, da bi bila cijela akcija protiv zakona, a zvana toga da ionako ne bi imao lazno. A i Niki Berlaković (ÖVP) je dao izručiti, da ne bi imao lazno na ta dan.

Da će ojačanje FPÖ-a u Gradišću zaoštriti i diskusiju u manjinski posli, je kazala i prva reakcija Wolfganga Rautera na postavljanje dvojezičnih tablic. Hrvati da ionako imaju maksimalna prava, od kih da sve druge manjine u Europi moru samo sanjati. U drugoj rečenici si je pak veljek sam pregovorio, kad je pisao „postavljanje dvojezičnih tablic apsolutno nije potribno, je nerazumljivo i skandalozno“. Je li je ovo otpisao kod Robaka?

Da imaju sve naše susjedne države — i bivše komunističke zemlje — jur zdavno dvojezične tablice, to Rauter očividno ne zna — ili ne kani znati.

Još mislu Hrvati, da će kako-tako poiti, i da čedu jur kako-tako preživiti, iako ljudi iz većinskoga naroda — kot i ljudi iz vlašćih redov — stalno gazu po manjinski pravi. Jačka BRUJEV „Nema problema, sve o.k., die Krowodn nemma mit'n Schmäh, in fufz'g Johr löst si des Problem eh von söba“

pravoda malo boli. Ali ča boli, na to jednostavno ne mislimo. Kad malo ufanja triba svaki človik. Zato su se i mnogi gosti Dana mladine u Novoj Gori gizdavo dali fotografirati uz prvu dvojezičnu tablicu u Novoj Gori.

Još u istoj noći su izbrisali hrvatsko ime sela... (iz časopisa "Uhudla")

Dosadašnje akcije za dvojezične tablice

1987, Mjenovo:

Mjenovci postavu hrvatsku tablu uz nimšku. Po Danu mladine ju moraju po nalogu policije opet odstraniti.

1988, Pajngrt:

Hakovci postavu tri dvojezične seoske table uz jednojezične. Kotarski poglavar se nagraža, hakovci odstranu tablice po Danu mladine.

1989, Čajta:

Hakovci postavu tri dvojezične table, kotarsko poglavarstvo je da odstraniti i je deponira u općinskom stanu. Općina omogući hakovcem, da idu po iste table u općinu i je još jednoč postavu. Na to kotarsko poglavarstvo konfiscira table i je shranja izvan sela. Hakovci plaćaju kaštilu.

1990, Sridnje Gradišće:

Hakovci višaju 13 hrvatskih tablic u

svi hrvatski seli sridnjega Gradišća. Kotarsko poglavarstvo je da odstraniti i kani kaštilati HAK (7.000s.-). HAK se brani i u drugoj instanci dostane pravo! Kotarsko poglavarstvo je nezakonito konfisciralo tablice i je mora HAK-u vratiti. Hakovci skupa s poslanikom Nikijom Berlakovićem idu u kotarsko poglavarstvo i iste tablice ponovo višaju. Po tom zginiu.

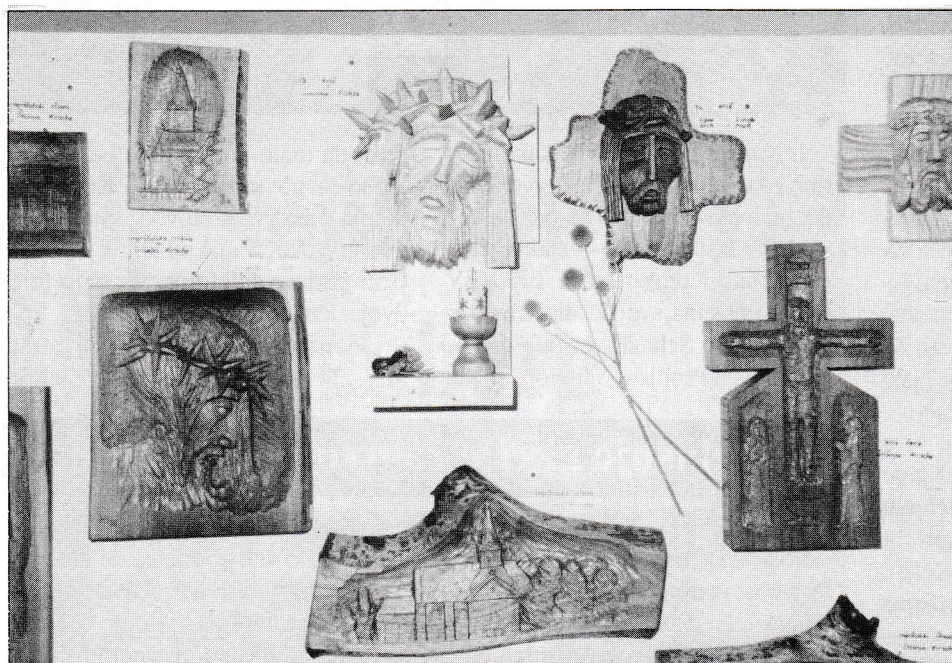
1992, Nova Gora

Hakovci zaminu jednojezičnu seosku tablicu u Novoj Gori s dvojezičnom. Dva dane ima Nova Gora kot prvo selu u Gradišću originalnu dvojezičnu seosku tablu. Pak kotarsko poglavarstvo odstrani tablu.

1993, Gradišće i Beč

Ljudi već ne kanu čekati. HAK predaje prik 1.000 potpisov za dvojezične tablice u Parlamentu.

Dan mladine: aktivirati mladinu!

Dan mladine: ne samo zabav, nego i promocija kulture, identitet

Profesionalno pripravo i organizirao je HAK Dan mladine 1983/84 za 450. obljetnicu doseljenja Gradišćanskih Hrvatov. Izabrali smo Vlahiju, i to centar Vlahije, selo Bandol.

Gradišćanskohrvatske organizacije su do tada bile zanemarile Vlahiju, zato su hakovci svismo išli u ovu regiju. Asimilacija i otdudjivanje od takozvane gradišćanskohrvatske scene bila je u Vlahiji dosta velika. Kontakti između Vlahije i HAK-a su kumaj postojali.

Koncept ovoga Dana mladine je bio:

- uključiti sve organizacije sela i okolice
- proslava 450. obljetnice doseljenja Gradišćanskih Hrvatov sa širokim kulturnim programom

c.) iskoristiti ove „Dane mladine“ za informaciju Gradišćanskih Hrvatov o školski potriebovanj i za široku informaciju javnosti!

Jur u decembru 1982. ljeta došlo je do prvoga sastanka takozvanih "opinionleaderov" Bandola i okolice. Nije bilo lako sve interese seoskih i regionalnih velikanov spraviti pod krov ovoga Dana mladine. Ali sa sadržajnom diskusijom, uključenjem svih interesov pojedinih ljudi i grupov, ugodalo se je da su konačno svi nosili organizaciju i program ovoga Dana mladine. Ognjogasci, općina, učitelji osnovne škole Bandola, Rohunca, farniki i privatni akteri, ki su se uključili.

Geslo „450 ljet doseljenja Gradiš-

ćanskih Hrvatov“ proslavilo se je simboličnom štafetom iz Varaždina kroz gradišćanskohrvatska sela južnoga Gradišća, kade su čekale seoske organizacije i priredile tamburicom svetačan akt, kade se je predao dokument iz 1533. ljeta, koga je pisao hrvatski sabor Ferdinandu II.

Na Dan mladine '83 pozvani su bili i političari, a to ne samo da se zabavljaju, nego da vidu da nismo samo šakica ljudi ka prosi mrvice, nego da ovde stoji i gibanje gradišćanskohrvatske mladine. Mladine, ka se aktivno skrbi za renesansu gradišćanskohrvatske narodne grupe, a to ne samo u smislu konserviranja, nego u perspektiva ke se razlikuju od zdvajanja i

prosjačenja. Cilj je bio da se gradišćanskohrvatska mladina i emancipira od stari odvisnosti i kolonijov panonske politične kulture izigravanja. A tomu je bilo potriebno, da se i pod ekonomskim aspektom Dan mladine tako organizira i koncipira, da dohodak Dana mladine HAK-u barem nekoliko misec more financirati prostorije i stroške aktivnosti.

Na Dan mladine u Bandolu 1983. je došlo toliko ljudi kot još na nijedan Dan mladine. Prem ločestoga vrimenta, godine, vjetra, mrzline od 17. do 19. junija je bila štimunga izvanaredna. Jur petak, kad smo otpodne u 17.00 ura otvorili Dan mladine sa štafetom i tamburicom „Društvo Pinkovac“, je bio dvor u bandolskoj osnovnoj školi pun

mladih ljudi. Samo stari ljudi su se bunili protiv transparentov, ki su potribovali ono što narodna grupa prava, da more preživiti.

Subotu je bio "vrag los". Petrovišćanska folklorna grupa je pripravila atmosferu, ka je zgrabila i najdepressivnije - tako su Bruji, Paxi i Srebrna Krila imala dobro pripravnu publiku.

Nedilju su došli svi, i neki takozvani "livi", ki nisu spali, k svetoj maši. Pri ovoj maši je akademik dr. Nikola Benčić držao historično predavanje o doseljenju Vlahov u krajinu pod jelenskim brigovljem. To je bila izvanredna ideja i mogućnost informiranja velikoga broja Gradišćanskih Hrvatov o prošlosti i pokus buditi historičnu i kulturnu svist ljudi pri maši, ka se drži u šatoru. Tako je svaki, ki je poiskao Dan mladine u Bandolu 1983. ljeta došao na svoj račun.

Mladi školari iz glavne škole Rohunca su predstavili svoja djela k temi doseljenja, isto kot školari iz osnovne škole Bandola, ki su u šatoru prikazali igrokaz. Učitelji i direktor ove škole stali su sa cijelim srcem za ovim Danom mladine. Baloni, pedži i majice - rukom simbolično dokumen-

tira 450 ljet doseljenja, bili su logo i ostali su dugo u spominku.

Ali i oni ki su došli zbog političarova na Dan mladine u Bandol, došli su na svoj račun. Ministar za kulturu i nauku Heinz Fischer poiskao je s političari parlamenta Robertom Grafom isto Dan mladine 1983., kot i drugi političari nižjega ranga. Došao je i ambasador tadašnje Jugoslavije Milorad Pesić. Političari vidili, čuli i doživili su aktivnu mladinu i čuli ono što za pravo nisu kanili čuti. Kritiku austrijske manjinske politike. Dan mladine u Bandolu, je oživio i svist kot Vlahov u ovoj regiji pod jelenskim brigovljem.

U povjesti HAK-a je bio, su bili ovi Dani mladine uspjeh i plus u dohotku.

Po sličnom modelu funkcionirao je Dan mladine u Gerištofu. Novo je bilo, da se je organizirala izložba u staroj farskoj štali s odličnom arhitekturom i u dvorišću staroga farofa. Dost dugo sam pravao dokle sam mogao desetnika farnika Perušića osvidočiti da je štala dobra za prezentaciju gradišćanskohrvatske umjetnosti. Tome Rešetarić - skulpture, Anica Kostyan - keramička djela, Peter Paul Wiplinger - fotografije, Erich Novosel - slike, i stare knjige i

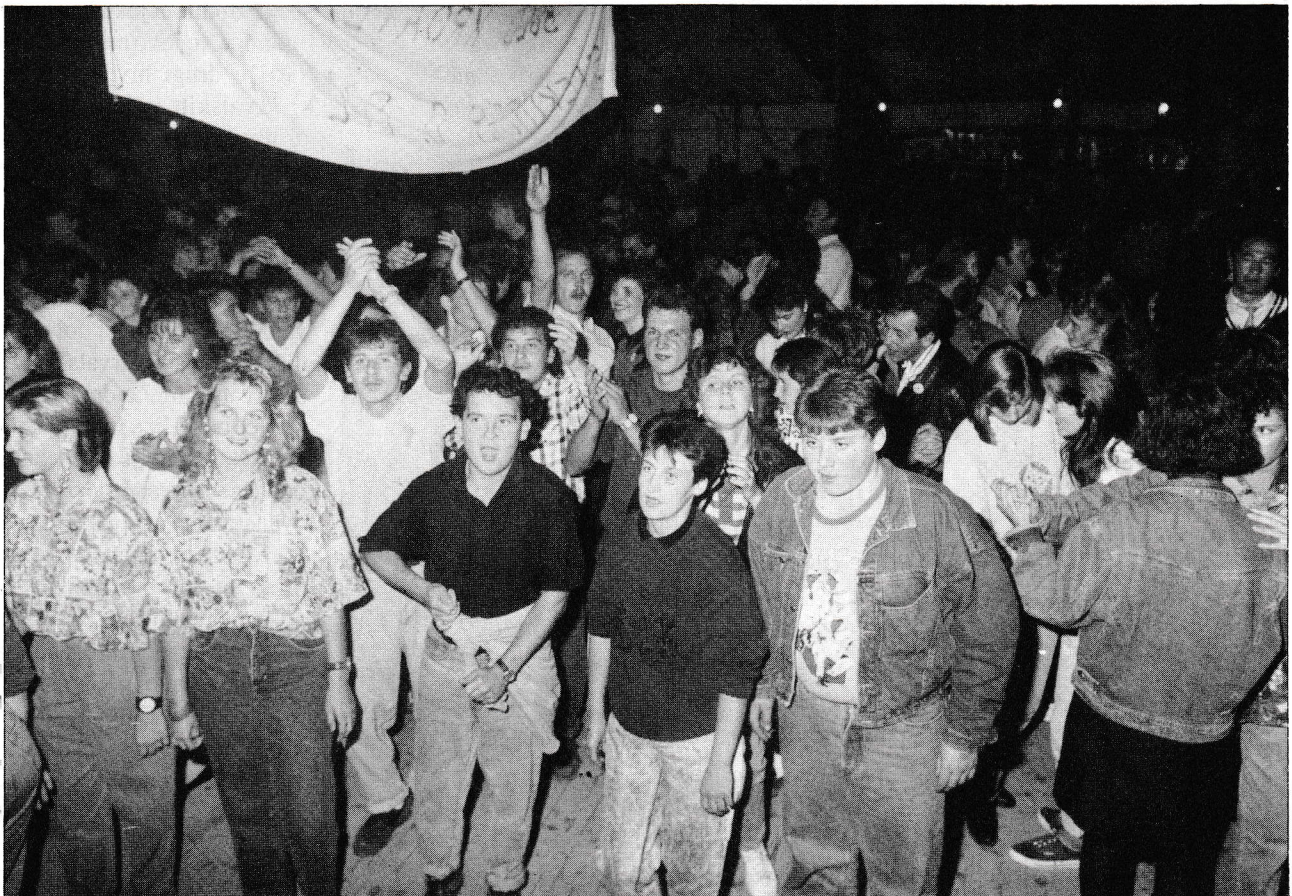
seljačke šarine izlagale su se u starom farofu u Gerištofu. Ne kanim zabiti i izložbu hobi-umjetnikov iz Gerištofa. Recitirala se je i lirika.

Pri ovi Dani mladine pokazalo se je na novo, da se gradišćanska mladina gradišćanskohrvatskoga porijekla iz cijeloga Gradišća i iz Madjarske kani povezati, što nije bilo tipično za gradišćansku topografiju i mentalitet.

Gradišćanskohrvatski jezik, nije bio samo most u takozvanu staru domovinu i u Ugarsku nego most med gradišćanskimi regijama.

Prvi cilj HAK-a pri Danu mladine je bio, da se aktivira i naša seoska mladina, da se društveni i politični procesi iniciraju, ki se neka razlikuju od tradicionalnih. Kroz aktivno politično kulturno djelo neka mladina doživi društvenu komponentu, da se luči iz maloga seoskoga, malogradjanskoga uskoga kruga, da dostane u HAK-u mogućnost aktivnoga društvenog razvitka, da se mladi/mlada Hrvat/Hrvatica doživi kot društveno biće, ko ide daleko dalje od skupnoga doživljaja u crikvi i molitvi.

Andi Novosel

Dan mladine: Tri države, jedan jezik

Dan mladine u septembru 1991. lj. u Hrvatskom Jandrofu dao je nam Hrvatima na Hati i svim Hrvatima u Slovačkoj mnoge impulze. Na konferenciji 7. septembra u Kulturnom domu su referirali dr. Nikola Benčić na temu „Gradišćanski Hrvati“, a mag. Petar Huiszao „Hrvati na Hati“. Za nas Hrvate u Slovačkoj su to bogate informacije o našim praoci. To sve je historija ka je za nas potrebna da ju poznamo. Ona nas motivira na nove zadatke, da naše kulturno bogatstvo upoznamo i buduće generacije. Sada smo na početku ceste, ka bi nas mogla peljat k ovomu cilju.

Hrvatski domoroci u Slovačkoj govore po dva i više jezika. Naše prve riječi su bile hrvatske — u zipki smo čuli

prve riječi od majke po hrvatsku. Već nego 450 ljet smo lučeni od stare domovine a vindar smo si očuvali našu materinsku hrvatsku riječ, prem svih halaburov i stisak. Božjom pomoću smo prebolili sve strahote i pod jarmom komunizma. Jaram komunizma smo zgubili, ali zaostali su nam komunisti i njihov jerb — moralni upadak.

Duhovnici i učitelji su sprohadjali naše praoce. Oni kot učni ljudi su nam bili uvijek na pomoć. Dilili su s našimi ljudima skrbi i tuge. Čvrsto su skupa držali, ar kade nije sloge, onde se navredi sve raspade. I danas je nam jako potrebna pomoć duhovnikov i učiteljev, ali i pomoć naše države ka je za samostalnost hrvatske manjine u Slovačkoj.

Hrvatski Jandrof ima mišano stanovništvo, ali svi se jako veselu kad čuju hrvatski „Oče naš“ u našoj crkvi. Svi su došli u šator i nedilju 8. septembra na hrvatsku mašu, ku je celebrirao Stipe Šilić, farnik u Pandrofu skupa s paterom Takačom iz Hrvatskoga Groba u Slovačkoj i tamburaškim i jačkarnim društvom „Ivan Vuković“ iz Pandrofa.

Na Dan mladine u Hrvatskom Jandrofu su došla i dica sa svojim učiteljima iz Bizonje i Hrvatske Kemlje u Ugarskoj. Od šest učiteljev je pet bilo Hrvatov. Jedna učiteljica iz Bizonje je hrvatski jezik studirala još i na univerzitetu u Budimpešti. Jako me je veselilo čuti, da je i u drugi hrvatski seli u Ugarskoj hrvatskih učiteljev. Tom

prilikom moje mišljenje leti u Koljnof u opću školu, kade je direktor Franjo Pajrić. Hrvatski jezik u ovoj školi živi intenzivno. Uči se u fakultativnoj formi, odziv dice je zadovoljavajuć i zahvaljujući dobrom djelu učiteljev. Hrvatski jezik u Hrvatskom Jandrofu se ne uči već od 40 ljet. Imamo samo slovačke učitelje ki neznaju podučavat hrvatski jezik. Zbog ove situacije sam jako tužan.

Mladi iz Hrvatskoga Jandrofa su dobro pripravili sve na Dan mladine uz pomoć Hrvatskoga akademskoga kluba. Veselo je bilo u Hrvatskom Jandrofu na Dan mladine a mislim, da su se dobro zabavljali i naši gosti iz Gradišća, Ugarske i Slovačke.

Dan mladine: Hrvatska maša u Hrvatskom Jandrofu

Dr. Mate Novak, Hrv. Jandrof

Dan mladine:

kulturni eksport u Hrvatsku

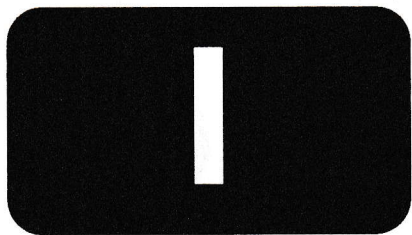

Dan gradišćansko-hrvatske mladine u Splitu — Od 31. augusta do 3. septembra održali su se u Splitu, u Dalmaciji po prvi put „Dani gradišćanskohrvatske mladine“, ki su bili priredjeni na sličan način kotno „Dan mladine“ koga HAK priredjuje. Inicijativa za ove dane u Splitu zapravo se je rodila u Gerištofu, kade se je održao prošloga junija „Dan mladine 84“. Pozvani su bili tamo i omladinci iz Hrvatske odnosno Jugoslavije. Nje je ova priredba tako oduševila, da su ovu

ideju prenosili i u njevu domovinu.

Osebužno dopadao se je ov „Dan mladine“ u Gerištofu Splitsčaninu Zvonki Tarle, ki je tom prilikom stupio u uski kontakt s HAKom i KUGom. Na njegovu inicijativu se je onda odlučilo, da će odredjeni broj naših mladih otputovati u Split i onde uz pripomoć ondešnje mladinske organizacije „OK SSOH Split“ prirediti program, ki bi Splitsčanom predstavio mlade Gradišćanske Hrvate. Ada se je okolo 40 ljudi, u glavnom člani KUGE i HAK-

ovci, otpravilo na dost dalek put u Split da onde prikažu odlomke naše kulture i našega najnovijega stvaralačtva. Uz Bruje i Hatskoga trija pozvan je bio i slikar Erich Novosel i nekoliko pjesnikov. Uza to došlo je do boljega medjusobnoga upoznanja med Splitsčani i našim mladim, a i naši su se medjusobno bolje upoznali. Med onimi 40 ljudi bilo je zapravo zastupano cijelo Gradišće, od sjevera do juga, od Novoga Sela do Stinjakov, od Beča do Velikoga Borištofa. (HN, 1984. lj.)

TRAJŠTOF

1973.

Dan hrvatske mladine u Trajštofu Rendezvous '73

Nedilju, 9. septembra, sastala se je u Trajštofu hrvatska mladina Gradišća i Beča, da se međusobno upoznaju, skupno razveseli i zabavljaju i ne nazadnje, da putem diskusije pretrese aktualna narodna pitanja i pokuša na ova pitanja najti odgovor.

Po predviđenom programu začeo je „Rendezvous 73“ u nabitog farskog crkvi s ritmičkom sv. mašom u 10 ura dopodne. Sv. mašu služio je p. dr. Augustin

Blazović, ki je u prodiki spomenuo med drugim i ulogu jezika današnjega čovika, pri čem je naglasio vridnost dvojezičnosti i dijelom trojezičnosti Gradišćanskoga Hrvata. Po Božjoj službi razdilila se je mladina na dvije grupe: jedna spravila se je na diskusiju u farskoj pivnici, dok je druga gledala u farskom škadnju dokumentarne filme iz Hrvatske. Sama diskusija, ku je

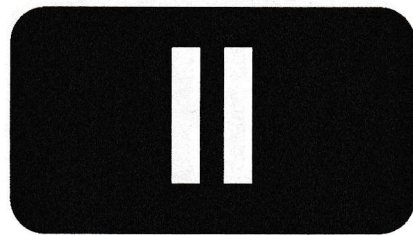

peljao prof. Ivo Sučić — uvodno predavanje je držao Mirko Berlaković — bila je jako živa i kazala s kakovim zanimanjem i kritikom sprohadjaju naši mladi sva zbivanja na našem narodnom polju. Nekoliko markantnih misli, ideje i pitanja iz ove diskusije doprimiti ćemo u dojučem broju HN. Otpodne bio je farski škadanj mjesto folklorne priredbe. Nastupili su cindrofski

tamburaši, mladenačka pjevačka grupa iz Pinkovca, trajštofska mladina i ansambl Kolo Slavuj. Svaka pojedina točka bogatoga programa bila je prvorazredna, ča je najbolje posvidočilo burno božanje nazočnih. Navečer završila je vesela zabava uz ples i pjevanje ov 1. randevu naše mladine. Slični sastanci slijedit će u svakoga ljeta u kom drugom našem selu. (HN)

ČAJTA

1974.

„Vako što još nij` bilo vu Čajti“

Rendezvous 74

...I zaista je bio ov sastanak 1.9.1974. velik doživljaj za sve. Čajta je stala u znaku „Rendezvousa 74“. Jedan seljak je stavio na raspolaganje svoju sjenokoš, a čajtanska mladina ju je - uz pripomoć starje generacije - pretvorila u krasno, romantično i idealno mjesto za sastanak mladine.

Vrime je bilo zato i najnesigurniji faktor ovoga Dana mladine: ujutro se je moralo bojati da će početi curiti, otpodne se je malo ohladilo, a navečer nas je istirala godina iz sjenokoše u kavanu. Ali da se je Dan mladine ipak ovako ugodao, mora se zahvaliti općini Čajti i nje mladini, a zatim mladini iz

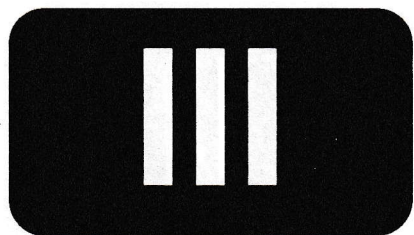
cijeloga Gradišća, ka se je odazvala pozivu u velikom broju.

„Rendezvous 74“ počeo je u 10 ura sv. mašom na sjenokoši. Pokidob je ovo bila prva maša novoga farnika Franje Grozaja, nije stala sv. maša toliko u znaku Dana hrv. mladine, kot bi to bilo željno. Kod maše su se jačile ritmičke jačke uz pratnju sviračev iz Cindrofa, Uzlopa i Trajštofa. Po maši slijedio je razgovor u kavani, koga je peljao dr. Mate Vičić. Uvodne riči k tematiki „Dvojezičnost - budućnost?“ je govorio učitelj Robert Hajsan iz Pinkovca. On je pokazao na veliku prednost dvojezičnosti posebno u da-

našnjem žitku, a kot učitelj je govorio o vridnosti dvojezičnoga odgojivanja. O samom razgovoru bi se moglo mnogo pisati, ali na ovom mjestu kanimo istaknuti nek nekoliko činjenic: prilično velik broj mladine je bio nazoči kod razgovora; svi govorači su pokazivali na veliko bogatstvo Gradišćanskih Hrvatov, ki imamo mogućnost, da živimo u dvi različni kulturni sredina, da dvojezično odgojivamo našu dicu i kim je dala sudbina toliko mogućnosti već u zipku, itd; nadalje je neki mladić zastupao misao da ne smimo toliko govoriti o brigi i borbi za opstanak, nego da moramo već naglašivati budućnost dvojezičnosti, a tako i budućnost nas Gradišćanskih Hrvatov. Na žalost se je diskusija malo razvukla i je ostala već na teoretskom polju.

Otpodne je slijedio živ nogometni turnir, ki je bio pun napetosti, ar prilično jake momčadi borile su se za pokale (Pinkovac, Pajngrt, Filež, Čajta). U finalnoj utakmici su neočeđivano igrali Filešci na suvereni način s 5:0 protiv Pinkovca. Pajngrt je pak dobio 3. pokal a Čajta 4., ča si pred turnirom nitko nije mislio. (Ov kratki turnir je stavio pitanje, da li bi se mogao stvoriti cup hrvatskih sel Gradišća??? Dobro bilo bi!!!

Poslije nogometnoga turnira su - na sjenokoši - oduševile tamburaške grupe iz Stinjakov i Uzlopa, a posebno „Kolo Slavuj“ gledaoce, osobito gledaoce iz južnoga Gradišća. Kod ove folklorne priredbe bilo je već od 1.000 ljudi nazoči. (HN)

DOLNJA PULJA

1975.

Rendezvous ili Dan mladine je došao u Sredinu Prvi nastup tamburice „Stalnost“ iz Čajte

Lipo nakinčena krčma Perušić u Dolnjoj Pulji je kumaj mogla primiti sve goste, ki su došli na ljetošnji Dan mladine ili Rendezvous u Dolnju Pulju. Organizatori su za ov tret Dan mladine priredili šarolik program, ki je svakomu nudjao ča interesantnoga.

The Brew su igrali rock-mašu, kako ju Dolnja Pulja nikada nije bila čula pred tim. U okviru folklornoga programa je novo tamburaško društvo „Stalnost“ iz Čajte pod peljanjem Bele Rešetara dalo svoj prvi nastup. Ovu grupu su Čajtanci utemeljili na Danu mladine, koga su imali lani u svojem selu. To je lip dokaz za to, ča more Dan mladine pokrenuti. Bilo je diskusije o situaciji Gradišćanskih Hrvatov i manjin uopće. Generalni sekretar federativne unije europskih narodnih grup Olaf Meinhart je referirao o svojoj organizaciji, ka obuhvaća velik broj manjin iz cijele Europe.

Navečer je pak grupa Pro Arte iz Hrvatske zabavljala goste sa svojimi hiti. A u okviru Dana mladine je i nastala nova rič. Znae ča je „Frühshoppen“ po hrvatsku? Od sada ćemo reć „pomašnica“!

UZLOP

1976.

IV

Mladina, na tebi gradimo našu budućnost!

Veličanstvena manifestacija naših mladih u Uzlopu

svojim hrvatskim duhovnikom prikaže Bogu sveti aldov. Došla je i napunila stan Božji, obličena u prekrasnu našu narodnu nošnju. I kad bi kameni starodavne uzlopske crikve govoriti znali, morebit bi rekli bili: "Glejte, ova-ko su se ovde skupaspravljali pred 450 ljeti oni prvi hrvatski muži i žene iz dalekoga juga, kašnje njihovi potomci kroz

Mogli smo se opet jednoč osvi-dočiti ča znadu naši mladi, kakovu moć i silu predstvalja naša mladina, kakove sposobnosti su shranjene u njihovom mladom tijelu. Doživili smo opet jedan njihov dan - "Dan hrvatske mladine '76", ovput u Uzlopu.

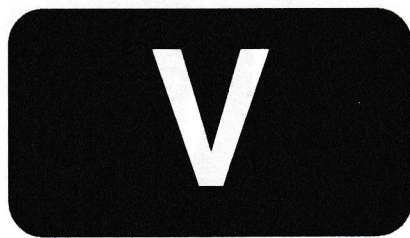
Pisali smo jednoč u posljednji tajedni, da će to biti kiritof naše mladine, pak još već nego kiritof. I nije to bilo samo lipo obitanje. Ki pozna pravi uzlopski kiritof, morebit onakovoga

kakov je bio recimo pred dvadesetimi ljeti, kad je po mišljenju ondašnjih junakov i divojak bilo još već "los" nego danas, ta će rado priznati da je ov "Dan mladine" nadmašio sva očekivanja.

Od pamtivijeka počinje naš človik svoj dan, a i svako svoje djelo s Bogom, ča na vanjski kaže tako, da se prekriži ili veli "u ime Bože!" Tako i naša mladina na svoj "Dan". Najprije spravila se je u uzlopskoj crikvi, da skupa sa

sva stoljeća do dana današnjega, osvi-dočeni u dibini svoga srca, da će biti Bog i njegova Crikva, ki čedu se brnuti, da ova od domaćega stabla otkinuta kita ne pogine u novoj domovini, nego se dobro zakorijeni i porine mladice...

Gledeć si ovu mašu mladine rekoh sam sebi: Vidiš, prorokuju nam stalno našu skoru smrt. A kako je u stvarnosti? Vihor lamlje samo suho kiće, stablo našega naroda ne umira nego se stalno pomladjuje! (HN)

PINKOVAC

1977.

Iz daleka i blizu su došli ljudi u Pinkovac "Pjesma čuva narod"

Pinkovac (Güttenbach), selo u Gradišću u kojem živi oko tisuću Hrvata, bio je ove godine domaćin petog susreta mladih, na kojem se dva dana veselilo ali i razgovaralo o položaju gradišćanskih Hrvata i o teškoćama manjina koje žive u Austriji.

Oj jesenske duge noći, reko dragi da će doći... — čula se stara domaća naša pjesma iz jednog seoskog dvorišta prepunog ljudi. Pjevale su mlade djevojke odjevene u hrvatske narodne nošnje, visokim i zvučnim glasovima, veselo ali ipak pomalo sjetno. Sitne tamburice cijukale su tanano, ugodno uhu. Točilo se pivo, služilo jelo, mladići su očijukali s ljepuškastim djevojkama, djeca se igrala na obližnoj livadi... Pravo narodno veselje. I rado bi rekao, da nema tu ničeg neobičnog. Tako ljudi se vesele širom naše zemlje, usvim krajevima. Ali, bilo je ipak nešto neobično što nas je dovelo na to narodno slavlje — ploča s oznakom mjesta na ulazu u selo. Na njoj pisalo Güttenbach.

Da, bili smo u Gradišću, među Hrvatima koji žive u tom djelu Austrije, na petom susretu mladih, u selu koje se po naški zove Pinkovac.

Fileški "Graničari" su bili jedna od najboljih folklornih grupov u Pinkovcu

Svake godine ova se manifestacija gradišćanskih Hrvata seli u drugo selo. Prvi susret mladih održan je u Trajštofu, drugi u Čajti, treći u Dolnjoj Pulju, a prošlogodišnji, četvrti susret u Uzlopu. I svaki put na tim danima veselja okupi se više od tisuć mladih Hrvata koji žive u selima uzduž austrijsko-madžarske granice. Ove je godine u Pinkovcu bilo najveselije, kažu oni koji su bili i na prijašnjim susretima mladih. Tu, u tom malom a lijepom selu živi oko tisuću Radakovića, Draškovića, Hercega...

Medju njima je najviše „pendlera“, kako nazivaju ljude koji žive na selu a

svaki dan putuju na posao u Beč, Graz i druge velike gradove. Žene su uglavnom kod kuće, a samo desetak naših sunarodnjaka bavi se poljoprivredom.

Razgovarali smo u Pinkovcu s nekim od tih mladih ljudi koji su, iako su se njihovi preci u te krajeve naselili prije više od 400 godina, još uvijek sačuvali jezik svoje domovine. Hrvatski im doduše pomalo zapinje, ali rekli su i razloge tome. Robert Hajszan je nastavnik koji mnogo radi na očuvanju hrvatske riječi u Pinkovcu i drugim selima. (arena)

VELIKI BORIŠTOF

1978.

Svetak naše mladine u Velikom Borištofu

Mladina — želje i realnosti

PROGRAM DANA MLADINE 1978

u Velikom Borištofu

Subotu, 8. jula:

19 h: Zabav s poznatimi hrvatskim pop-grupami

Jets
Pax
The Brew

Nedilju, 9. jula:

9 h: Sveta maša, ku će služiti mjesni farnik Joško Preč, a za pratnju čedu se skrbiti The Brew

10 h: Početak velikoga slavlja u vrtu stare škole s kvizom hrvatskih sel

11 h: Diskusija o temi: Ima hrvatski jezik uopće još smisla ?

12 h: Premiranje najboljih fotografijov

13 h: Prikazivanje filma o Karavani prijateljstva, ka se je održala u februaru, i o Danu hrv. mladine u Dolnjoj Pulji i Pinkovcu

14 h: Prikazivanja filma „Bitka na Neretvi“ a na nogometnom igrališću: finale hrvatskoga nogometnoga kupa: Veliki Borištof — Filež

10—16 h: su otvoreni kioski:

HAK-a, Inicijative za prava manjin u Austriji, Extrablatt-a, Turističke agencije

16 h: Folklor s grupami iz Velikoga Borištofa

Pinkovca
Čajte
Markuševca

U sredini programa držat čedu se pozdravni govori i govor novoga predsjednika HAK-a Varga Werner-a

18 h: Zabav s najpoznatijom grupom Grad. Hrvatov The Brew i zagrebačke top-grupe „Divlje Jagode“

Konac: ???

Pri godini održat čedu se sve priredbe u gostioni Derdak

Ljude zabavljale grupe: Jets, The Brew i preglasne Divlje Jagode iz Zagreba.

Nedilju slijedio je po sv. maši kviz hrvatskih sel, koga su dobili Zagrepčani. Oni su najbolje znali preskrbiti u 10 minuta kruh. Ne zna se kamo je mladi Zagrepčan po kruh. Ali on je donesao četire velike hlibe i najmanje 100 žemalj. Kruh i žemlje su se skoro razmočile, kad je na novič počelo curiti. I opet seljenje u krčmu.

No, i nogometašem, ki su se igrali za dobitak nogometnoga kupa i za tajedni boravak u Splitu, nije išlo bolje. Nje je godina pošteno namočila. Borištofem, ki su dobili 1:0, to vjerojatno ništa nije načinjalo. Za Filešce je bilo ipak puno teže, jer su kroz nešikan gol izgubili i živce i igru.

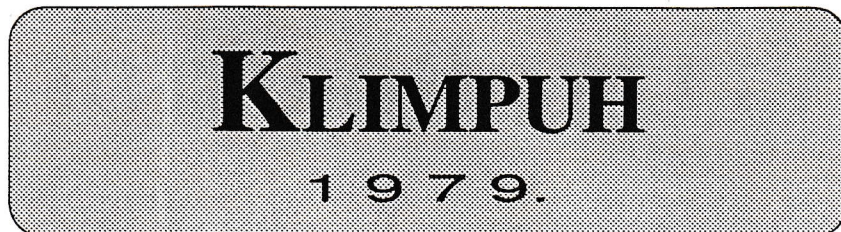
Pri folklornom programu bila je nazoči skora sva prominenција Gradišćanskih Hrvatov.

Ivan Karall, načelnik Velikoga Borištofa pozdravio je mladinu i ostale goste pri folklornom programu, a novi predsjednik kluba mag. Werner Varga predstavio je kratko sebe i držao kratak govor.

8. i 9. jula održao se je u Velikom Borištofu Dan mladine. Organizatori ovoga dana nisu imali veliku sriću s vrimenom. Sve brižno pripravljanje bilo

je zaman. Jer dvi ure pred početkom svečevanja počela je curiti godina. Tako se je morao održati cijeli program u velikoj sali krčme Derdak, u koj su

More se reći, da je bio Dan mladine uspješan, dobro poiskan i da bi se morali ovakovi sastanki napraviti i prirediti već puti u ljetu. (HN)

Mladina bila je opet aktivna u Klimpuhu Došli su iz cijeloga Gradišća

Mladina je ove dva dane pokazala nje stvaralačku moć. Glavno geslo dana bio je aktivizam, a ne pasivna konzumacija. Mladi su lončarili, pisali romane, kazali folklor.

Hrvatski akademski klub i mladina Klimpuha pozvali su mladinu cijeloga Gradišća, da sudjeluje pri ovoljetnomu Danu mladine u Klimpuhu. Subotu nastupile su u Zvonarićevoj krčmi „The Brew“ iz Velikoga Borištofa i „Anelidi“ iz Pule. The Brew predstavili su publiku, ka je došla u jako velikom broju svoj najnoviji hit, ki se zove „Koliko smo to smo“. U budućnosti oni kanu komponirati veći broj pjesam i onda pak snimit

LP-ploču. Odlično kao uvijek, prezentirala se je grupa Anelidi hrvatskoj publiku, ka je došla iz svih krajev. Za one, ki nisu bili željni plesa pokazao se je u osnovnoj školi film „Seljačka buna“. Najbolji dokaz, da nisu svi zainteresirani na beat-muziki, obratno rečeno, da su jako zainteresirani na filmu, a stoprv na drugom mjestu na plesu, bila je nabita školska kina-dvorana.

Nedilju, 2. septembra pri svetoj maši, ku je služio mag. Anton Kolić, su se u već kom mladenačkom licu zrcalili štrapaci, naponi dugoga noćnoga svečevanja. Ali okripljenja blagoslo-

vom Božjim odšetala se je mladina u farski vrt, kade se je počela pomašnica. Več po ulazu u farski vrt se je pokazao aktivizam mladih. Na tri pisači stroji pokusili su se budući novinari, liričari, no i onakovi, ki su samo iz zabavi napisali nekoliko riči na papir i tako pridonesli obogaćivanju romana „Dana mladine“. Mala dica imala su mogućnost crtati i slikati, a Anica Kostyan pokazala je svim zainteresiranim, kako se lončari. Iz ilovače nastale su skulpture, posude i reljefi. Umjetnica Anica iz Fileža će sve lončarevine peći i onda razislati na one ljude, ki su ove stvari modelirali. (HN)

DAN MLADINE

1./2. sept. 1979. Klimpuh

subota, 1. 9. 79: 20 uri

osnovna škola
prikazivanje filma
„SELJAČKA BUNA“

krčma ZVONARITS/Bonanca Bar
za tanac, ples igraju
ANELIDI/Pulja
The BREW/Veliki Borištof

nedilju, 2. 9. 79: 9.30 uri sv. maša za mladinu (farska crikva)

osnovna škola: 11 uri
igrani, dokumentarni filmi
non-stop program

pomašnica: (farski vrt)
tamburica CINDROF
omladinska limena glazba
KLIMPUH

otvaranje izložbe slik
recitacija grad. hrvatske lirike
nagradne igre: dica slikaju
mladina piše „roman“
mladina „lončari“

15 uri folklor: nastupaju KOLO SLAVUJ
HAJDENJAKI/Dolnja Pulja
folklorna grupa ČAJTA
folklorna grupa NOVA GORA

17.30 uri ples, tanac: ANELIDI/Pulja
The BREW/Veliki Borištof
The TREND/Čajta
PAX/Gerištof

DAN MLADINE 79

folklor
ples
koncert
film ...

KLIMPUH
1., 2. sept. 1979

STINJAKI

1 9 8 0.

Dubrovački Trubaduri su oduševili publiku**Mladina je garant za opstanak narodne grupe**

Po osmi put će se ljetos održati Dan hrvatske mladine, i to na jugu. Kot stinjački farnik se veselim da je red pao na moju faru Stinjake, da se ovde skupi hrvatska mladina.

Ali ne samo kot farnik se veselim ovomu danu, nego lično sam čvrsto povežen s ovim "svetkom mladine" jer u mojem rodnom mjestu, u Trajštofu, se je rodila ideja ovoga dana; a kad sam bio predsjednik HAK-a, se je prvi put organizirao ov dan (to je bio: Rendezvous '73).

Ideja dana mladine u sebi jur nosi „skušavanje“ da se ova proslava, ovo svečevanje krivo ishasnuje kot politizirajuća svetačnost, pri koj se u ime mladine ovo ili ono potribuje (iako je opravdano). Ali to bi bilo krivo! Dan mladine mora ostati svečevanje, veselje, ne smi postati politiziranje! Dan mladine more ostati izraz veselja ča smo Hrvati, izraz toga da smo srični ča smo Hrvati.

Vridnost Dana mladine je da skupa dojdemo, da se opet vidimo, da sa stari poznanci nekoliko riči porazgovorimo, da nove obraze upoznamo, ili čak i nova prijateljstva sklopimo. Kod Dana mladine, ide dakle za prijateljstvo, međjusobne veze, veselje.

Zadaća programa Dana mladine nisu dakle dobri govori, dobre predstave folklornih grup, izvanredni koncerti popgrup, nego sve to neka pridonese k

tomu da se ljudi bolje i sričnije čutu, da dođu u štimungu. Najvažnije kod Dana mladine su pojedinci, svaki človik, da osjeti lipotu toga ča smo Hrvati.

Dan mladine takaj isto nij svečevanje ljudi odredjene starosti, recimo od 15/16 do 22/23; nego Dan mladine triba bit svetak svih ki imaju mlado srce, ki se čutu mladi, ki su veseli ča su Hrvati. (Ne ljeta odluču da li je človik star ili mlad, nego srce, duša.)

Moto Dana mladine mogao bi dakle biti: Cijeli svit zato neka zna: ja sam Hrvat, svisan, veseo, mlad! Zato jur danas pozivam sve mlade Hrvate (sve, ki se čutu mladi) na Stinjake na ov svetak mladosti! Dojdite! Razveselimo se! Hoćemo se opet malo dignut u našoj svisti.

Branko, farnik
(1980. lj. u HN)

Dan hrvatske mladine
16. i 17. augusta
na Stinjaki
subota, 16. aug.

16.00 h: Tamburaški nogomet

20.00 h: tanac, ples: Sindikat

(Stinjaki)

The BREW

(V. Borištof)

DUBROVAČKI TRUBADURI**nedilja, 17. aug.**

10.00 h: Ritmička sv. maša

(PAX – Gerištof)

11.00 h: Pomašnica Tamburica

Pinkovac

Panonias –

Stinjaki

14.00 h: Folklor: Stinjačko Kolo

Hajdenjaki –

Dolnja Pulja

Vulkaproduštov

Čajta/Čemba

Mladost –

Stinjaki

17.30 h: zabav, ples

The PAX

(Gerištof)

The TREND

(Čajta)

DUBROVAČKI TRUBADURI

IX

FILEŽ

1981.

Dokazali su volju svoje očuvati, gajiti i širiti

Svako narodno gibanje je onda zdravo, ako postoji mogućnost, da mladina u njem sudjeluje, ako se mladina angažira. Mladina je naime garant za opstanak svake narodne grupe. Kod nas u Gradišću bi bio kulturni život u seli skoro nezamisljiv bez mladine. Mnoga folklorna, plesачka, tamburaška ili kazališna društva bez mladih ljudi ne bi mogla postojati.

Ali pokidob za mlade ljude u političkom životu ne postoji prava mogućnost, da se artikuliraju — iznimke potvrđuju regulu, i hvala Bogu da je tako — su mladi ljudi prisiljeni, da se angažiraju na sektoru kulture. A to djelovanje i zalaganje mladine se svako ljeto pokaže na Danu hrvatske mladine, ki se je održao prošli vikend, 20. i 21. junija u Filežu. Ali Dan mladine je već od same prezentacije kulturnoga stvaranja mladih. Na ovom danu imaju mladi ljudi iz svih hrvatskih sel Gradišća mogućnost, da se međusobno upoznaju, izminu iskustva, da se družu, ali da se i zabavljaju.

Dan mladine, koga je ljetos organizirao Hrvatski akademski klub u suradnji s mladinom Fileža, se je počeo jur subotu zabavnim programom. Zaples su igrali Bruji iz Velikoga Borištova, a kratko pred polnoću je pak nastupio Krunoslav "Kićo" Slabinac.

Nedilju je pak Dan hrvatske mladine započeo na tradicionalan način, i to sv. mašom. Pri pomašnici, ku su polipšali Velikoborištovski tamburaši pod peljanjem

Mirke Berlakovića, se je održao i kviz hrvatskih sel. I pokazalo se je, da se Hrvati iz Stinjakov sve već angažiraju. Ne samo da je predsjednik organizatora

ovoga dana, Hrvatskoga akademskoga kluba, iz Stinjakov (Marijana Grandić), nego Stinjačani su i dobili ov kviz.

(HN)

Novo Selo

1982.

X

U Novom Selu sastao se je sjever i jug

Zvanaredno dobra je to bila ideja, rođena onako pred desetimi ljeti u našem Hrvatskom akademskom klubu u Beču: Neka se jednoč u ljetu sastane naša mladina u jednom našem selu u Gradišću. Neka mladi dođu skupa, da jedan drugoga bliže upoznaju, da se prijatelju, zabavljaju i razveselu. Da u većem krugu raspravljaju svoje probleme. A tenor svega toga da bude reći svitu: Glejte nas, Hrvati smo! Dica smo hrvatske majke. Nij' nam svejedno, ča će biti s nami Gradišćanskimi Hrvati. Suprotstavljamo se odnarodjivanju. Borimo i borit ćemo se za očuvanje nam miloga i dragoga materinskoga jezika!

Tako i ne drugačije je bilo i ov put u Novom Selu. A kad naši mladi uvijek najđu ča novoga, kad imaju svenek kakovu novu ideju, iznenadili su nas ljetos ovom: Kako bi bilo kad bi se ov put u Novom Selu u prvom redu našla ona naša mladina, ka je najdalje jedna od druge? Rečeno, učinjeno. Tako su se odzgor u Gradišću sastali naš jug i sjever, mladi Novoseoci i mladi Stinjaki i Čajtanci.

Subotu, 12.6., u 17.00 ura bilo je otvaranje i pozdravljanje gostov, nastupanje grup.

Cijelu nedilju zapunio je velik program. Jutro okupila se je mladina pri svojoj skupnoj Božjoj službi. Sv. mašu (ritmička s grupom PAX) svečevao je s mladimi mladi duhovnik, stinjački farnik Branko Komfeind.

Nešto sasvim novoga biše u okviru otpodnevnooga programa, po ponovnom nastupanju folklornih grup iz Čajte i Stinjakov, i to kulturno naticanje originalnoga kabareta, skeča (Engleska

rič 'sketch' znači kratko dramsko djelo, igrokaz, zna biti i kratak glazbeni kusić, ponajviše u jednom činu i polaže akcent na vanjske scenske efekte).

Svega skupa pokazano je na pozornici pet takovih skečov.

Naslovi glasili su:

1. Sekundica materinskoga jezika (u hkf-u = hrvatski krugli funk; predstavljac KUGA = Kulturna zadruga stara škola Veliki Borištof),
2. AKAPAKI, igran od dvih mladićev iz Stinjakov,
3. Branko - Hrvatske novine (Novoselka teta Reza i tetac raspravljaju jezik Hrvatskih novin),
4. KUGA-ANR (=Akcija nimški rezervat rješava pitanje ča započeti u lj. 2082. s poslidnjim nimškogovorećim Austrijancem),
5. Nacrt tanačke sjednice u jednom hrvatskom selu (svaka sličnost je slučaj, igra novoseoska mladina).

Žiriji nije bilo lako odlučiti gdo je najbolji. Prvu i tretu nagradu dobila je Kulturna zadruga stara škola Veliki Borištof, drugu Novoseoci.

Uvjereni smo, da je, kako juru prošli ljeti, i ljetos ov festival naše mladine bio lip doživljaj za sve, ki su onde bili. Ali i dokaz, da je naša mladina pripravna i voljna čuvati, gajiti i širiti ono, ča je naše. Naš jezik, našu kulturu, naše narodno bogatstvo. Ča naliže jezik, dobro

je rekla predsjednica HAK-a Marijana Grandić: Ako si ne čuvamo i ne očuvamo naš jezik, teško ćemo si očuvati našu bogatu kulturu. (HN)

Program Dana mladine 12. i 13. juna u Novom Selu

Subotu, 12. 6.

- 17.00 h: Otvaranje
Tamburaški ansambl
RADIO-TELEVIZIJE
ZAGREB
Folklorna grupa ČAJTA
STINJAČKO KOLO
- 18.00 h: Teater s lutkami za dicu:
„Petar i Vuk“ s
KULTURNOM INICIJATI-
VOM ČEMBA
- 20.00 h: Tančena zabav:
Grupa PAX
Grupa BREW
Grupa PRVA LJUBAV iz
Hrvatske

Nedilju, 13. 6.

- 10.00 h: Sveta maša s grupom
PAX
- 11.00 h: Pomašnica i zabavni kviz
- 14.00 h: Folklorna predstava
FOLKLORNA GRUPA
ČAJTA
STINJAČKO KOLO
- 15.00 h: Kulturno naticanje
- 16.30 h: Pop-konzert s grupom
BREW
- 18.00 h: Tančena zabav:
Grupa SLIKE
Grupa PRVA LJUBAV

XI

BANDOL

1983.

Glavna ljetošnja priredba HAK-a u Vlahiji Šator u Bandolu se je skoro raspunkuo

Ljetošnji „Dan hrvatske mladine“ se je po prvi put priredio u Vlahiji, u selu Bandolu u južnom Gradišću. Vlaška sela u bortanskom kotaru su: Bošnjakov Brig, Podgorje, Ključarevci, Hrvatski Cikljin, Marof, Milištrof, Parapatićev Brig, Podgorje, Rorigljin, Rupišće, Širokani i jur spomenuti Bandol.

Pokidob se Vlahija sve već angažira za hrvatstvo i kad je ov kraj od asimilacije i odnarodjivanja jako ugrožen, se je unutar Hrvatskoga akademskoga kluba dolučilo, da se ovo ljetno „Dan mladine“ dodili Bandolu, ar se je i samo selo (učitelji, mladina i drugi privatnici) jako angažiralo pri pripravljanju ove vrhunске priredbe HAK-a.

Ova vlaška naselja su zapravo samo selca, od njih je Bandol jur jedno od najvećih, s prilično 200 stanovnikov. A ipak se je šator, u kom se je priredio program, tako napunio, da gibanje skoro već nije bilo moguće. Postavili su ga seoski ljudi sami; i kot mi je jedan Bandolac rekao, su pol loze posikli za kriste šatora.

Poriča blagajnika je na samu subotu poiskalo 1.300 ljudi „Dan mladine“.

Ov ogromni broj kaže, da to nisu mogli biti samo Vlaha, nego da je to moralo biti ljudstvo iz cijeloga Gradišća. Iz samoga Novoga Sela (iz dalekoga sjevernoga Gradišća) je došlo okolo 40 mladih ljudi s autobusom, ali i Trajštofac ili Klimpušac si je mogao misliti, da se nalazi na priredbi u domaćem selu. (HN)

GERIŠTOF

1984.

XII**Učite Vašu dicitu hrvatski jezik!****(A. Prandler pri otvaranju Dana mladine)**

Da je gradišćanskohrvatska mladina u stanju organizirati vrhunsku priredbu, dokazao je ljetos opet jednoč „Dan hrvatske mladine“, ki se je održao u Gerištofu od 22. do 24. junija. Sve skupa je prik 2.500 ljudi poiskalo različne priredbe na ove tri dane. Skoro iz svih hrvatskih sel Gradišća i iz Beča došla je „mladja i starja“ mladina u ovo malo hrvatsko selo u sridnjem Gradišću da skupa prebavi ove tri dane kulture, zabave i športa.

Geslo ovoga 12. „Dana mladine“ bilo je „30 ljet neispunjen Državni ugovor“. Prem ove jako nezadovoljavajuće činjenice bili su ovi tri dani vrhunska manifestacija Gradišćanskih Hrvatov pri ki se je opet bezbroj mladih ljudi iz svih mogućih sel Gradišća međusobno upoznalo i skupno ča poduzelo. Dost ča su novoga vidili i čuli i jako dobro su se zabavljali. Sigurno je ov

„Dan mladine“ bio jedan od najuspješnijih u dugoj tradiciji priredbov, organiziranih od Hrvatskoga akademskoga kluba skupa s jednim hrvatskim selom u Gradišću.

Na jednu stran se zato ima zahvaliti organizatorom, a na drugu stran toj činjenici, da se u zadnje vrime sve već more senzibilizirati hrvatska mladina za hrvatsku rič, kulturu i uopće za hrvatsko gibanje. Najbolje to dokazuje broj od prilično 2.500 posjetiociv iz svih mogućih hrvatskih sel Gradišća, ki su se u puni autobusi i iz juga i iz sjevera dovezli na „Dan mladine“.

Važno je isto bilo, da je velik broj mladih bio i smješćen u Gerištofu ili u okolišni seli, tako da su se ovi mladi ljudi i domaćini u čuda slučajev jako dobro upoznali, da su vidili da govore isti hrvatski jezik, iako već ki mladi ili mlada još nikada nije poiskala selo dobrodošloga gosta. (HN)

Zahvala

svim sudjelnikom „Dana mladine 84“ u Gerištofu ki su bili direktno ili indirektno uključeni kod ove akcije, osebujno ali:

gerištofskoj mladini
svim seoskim ljudem Gerištofa
ki su se skrbili za smještaj ili
doprinesli trud i vrijeme k
dobromu ugodanju
športašem ki su odlično sudjelivali
ognjobrancem, ki su se skrbili
za parkiranje kol
žandamariji, ka se je skrbila za
red u prometu i sigurnost ljudi
Črjenomu križu iz Gornje Pulje
Kulturnoj zadrugi iz V. Borištofa
za izložbu i sudjelivanje
gerištofskoj muzičkoj pop grupi
Pax, ka je kot aktivni partner
sudjelivala ne samo kot muzičari
nego i kot organizatori kulturne
izložbe sela Gerištofa, i ka je
dala inicijativu za ovu priredbu
jur pred jednim ljetom
hvala fari i farniku Perušiću za
razpolaganje farofa i sudjelivanje
umjetnikom:

Anjici Kostyan
Erihu Novoselu
Tomi Rešetariću
P. P. Wiplingeru
Moniki Schweiger
Vladi Čamba
Joški Weidingeru
Helmutu Radakoviću

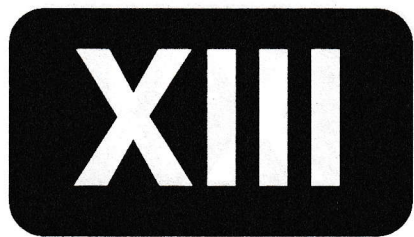
hvala

obitelji Fabianić, ka je za dobro
ugodanje ove manifestacije bitan
prinos donesla za smješćenje
kadera i centralno mjesto
organizacije „Dana mladine 84“
isto lipa hvala
hvala susjednim selam za
smještaj i sudjelivanje
hvala mladini Gradišća iz sjevera,
juga i sredine i iz Beča, da je u
ovako velikom broju poiskala ovu
priredbu

hvala Marijani Grandić za
organizaciju oko filma i moljanja
Hatskomu triju
folklornoj grupi Stinjačko kolo
pod peljačtvom Branka Kornfeinda
folklornoj grupi Hajdenjaki pod
peljačtvom Jelke Perušić
kaderu Hrvatskoga akademskoga
kluba osebujna hvala za izvrsno
sudjelivanje i sekretaru
Manfredu Rothu

i svim onim ki se nisu imenovali
hvalim u ime Hrvatskoga
akademskoga kluba kot
koordinator za organizaciju
„Dana mladine“

andreas novosel

COGRŠTOF

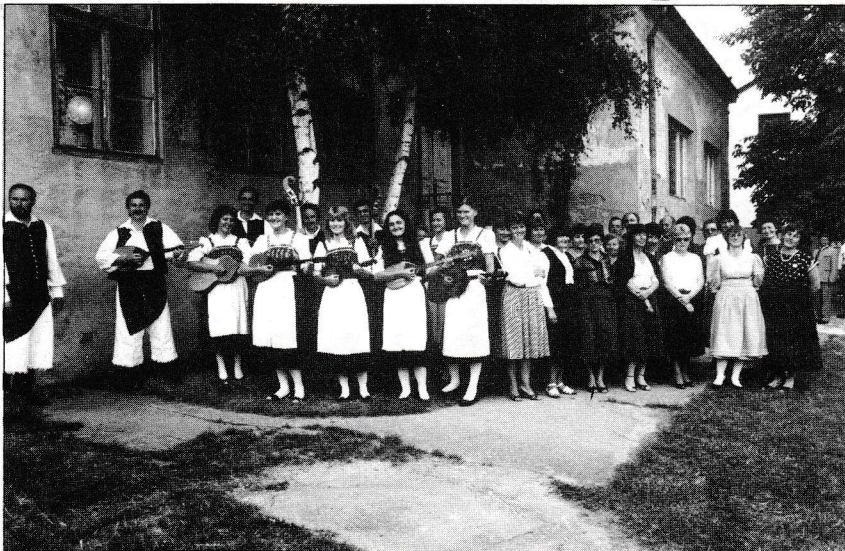
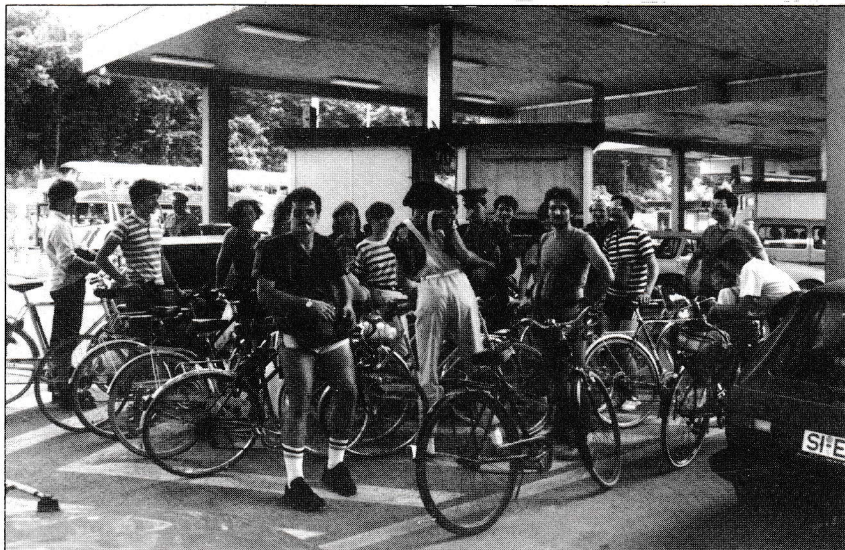
1985.

U Cogrštofu na Poljanci sastala se je gradišćanskohrvatska mladina

Prošli petak, subotu i nedilju (21. do 23. VI.) bio je Cogrštof centar hrvatske mladine iz Gradišća i Beča. U ovom selu na sjeveru Gradišća našla se je mladina, da uz zabavu i ples vidi najnovija stvaranja gradišćanskih likovnih umjetnikov, čuje pjesme pjesnikova neposredne okolice Cogrštofa. Predstavila se je pri ovoj priredbi i uglazbena poezija Gradišćanskih Hrvatova. Svojom stafetom u Ugarsku, u hrvatsko selo Koljnof prekoraknuo je Dan mladine i uske granice Gradišća.

Kot svako ljeto se je i ovput uz zabavni dio Dana mladine priredio u Cogrštofu bogat kulturni program. Istaknut se mora na svaki način izložba likovnih umjetnikov iz Cogrštofa i okolice. Motor ove izložbe bio je Mate Pajrić uz veliku pripomoć Waltera Domnanovića. Uz kipe Wolfganga Horvata, Karl-Heinza Pielerera, Jožefa Barislovića, Reinharda Lehnera, Hansa Pauschenweina, Jožefa Steigera i Waltera Novotnyja izlagali su svoju keramiku Ino Frank a njegova žena Irmin batik. Tome Buketić izlagao je drvorize a otac (†) i sin Hans Pinterić pokazali su svoje umjetnine, ke su načinili sa šibicama (Zündhölzer): Ovom izložbom ćemo se još osebujno baviti.

Otvorila je ovu izložbu u staroj školi posl. u parlament Elli Zipser. Jako zanimljivo bilo je čitanje gradišćanskohrvatske lirike. Uz pratnju na gitari kantautora Helmuta Radakovića čitali su: Ana Šoretić, Herbert Gassner, Ewald Höld i Cindrofac Teodor Prior. On je

bio zapravo senzacija ovoga književnoga večera, ar on u suvrimenoj gradišćanskohrvatskoj sceni skoro nije poznat. Premda on jur pripada starjoj

generaciji se (po vlašći riči) čuti za 30 ljet mladji. Njegove šaljive a čuda puti i satirične pjesme oduševile su mnogobrojne slušatelje. (HN)

VINCJET

1986.

XIV

Vincjet tri dane dugo pun hrvatske mladine iz cijeloga Gradišća

Hodmo na Dan mladine

u Vincjet/Dürnbach

20., 21., 22. junija

petak, subotu i nedilju

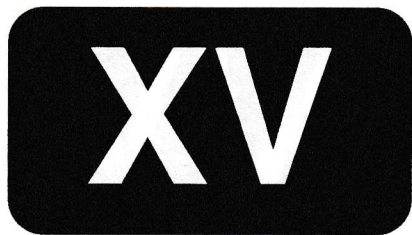
program za dicu, mladinu,
„seniore“ izvidite unutar HN

Jur po 14. put priredio je Hrvatski akademski klub skupa s mladinom i seoskimi organizacijama ove Dane hrvatske mladine.

Od 20. do 22. junija bio je Vincjet takorekuć glavni varoš Gradišćanskih Hrvatov. Ar ne samo mladina pohodila je ovu trodnevnu priredbu u jako velikom broju nego i dica i „seniori“ Vincjeta i mnogih drugih hrvatskih seli i Beča.

Po prvi put sudjelivali su i školari osnovnih i glavnih škol ove krajine na jugu Gradišća. Pripravnost za sudjelivanje seoskih ljudi je bila jako velika, tako da se je ugodala trodnevna priredba, ku nećedu zabiti niti Vincječani niti drugi Hrvati u susjedski seli.

Cilj ovih dani mladine je najprvo ta, da se svako ljeto u nekom drugom našem hrvatskom selu u Gradišću osebujno mladini kaže, da se tri dane dugo more zabavljati i na hrvatskom jeziku. Isto je nakana sa strani HAK-a, da se hrvatska mladina iz različnih naših krajev medjusobno upozna. (HN)

MJENOVO

1987.

15. Dan mladine na Mjenovi je bio vrhunška priredba zabavnoga i kulturnoga karaktera

Mjenovo je ovo ljeto bilo skupa s Hrvatskim akademskim klubom organizator Dana mladine 87. HAK jur po 15. put organizira ovu kulturno-zabavnu priredbu, svako ljeto u drugom hrvatskom selu u Gradišću. Pred dvimi ljeti je bio Dan mladine u Cogrštofu na Sjeveru a lani u Vincjetu na Jugu. Uprav na Mjenovi se je u zadnji ljeti pojavila mlada inicijativa, ka želji uz tradiranu hrvatsku kulturu gajiti i stvarati i novu progresivnu. Jako angažirana je ova mlada inicijativa Mjenova i oko akademskoga kazališća i nije slučaj, da su se uprav mladi Mjenovci naticali za ljetošnji Dan mladine. Koliko truda stoji priprava za ovu trodnevnu priredbu su iskusili u prošli tajedni i mladi Mjenovci, kim su bila na pomoć različna seoska društva kotno ognjogasci, nogometaši, tenisači i drugi. Ali svaki, ki je bio barem na jedan dan na Mjenovi, mogao je posvidočiti, da se je isplatio ov trud, da se nije zaman djelalo - premda se je djelao besplatno.

Dica su bila gosti kot i akteri na prvi dan petak 19. junija. Uz stručnu pripomoć keramičarkov Anice Kostyan i Marije Šatović su dica iz svih hrvatskih sel sridnjega Gradišća i drugih krajinj moljali i lončarili. Plod ovoga djela dičinjih ruk s ilovačom je autobuspoduzetnik Bucolić opet skupa s dicom vrnuo u domaća sela. Pred tim su dica i jahala, vozila se na kolesu, se naticala pri vožni biciklom ili hitanju labde.

Po staroj tradiciji je prvi dan svenek slablje poiskan. To su pravoda svi oni uživali, ki rado kruglo tancaju i zato

tribaju dovoljno mjesta na parketu. I mjesta i parketa je bilo a za odgovarajuću muziku skrbili su se uz PAXE i

COCKTAILS i mladi slovenski ansambl JEPa iz Koroške, ki je svirao u tipičnom gornjokranjskom stilu. (HN)

PAJNGRT

1988.

XVI**Dan mladine 1988 je bio velik
doživljaj za sve generacije**

HAK/PAJNGRT — Ovoljetni Dan mladine je Hrvatski akademski klub priredio skupa sa seoskimi ognjogasci i mladimi tamburaši iz Pajngрта. Tri dane dugo, od 17. do 19. junija, se je uz mladinu našla i sridnja i starija generacija Gradišćanskih Hrvatov u šatoru, u domu seoske limene glazbe pak i na nogometnom igrališću u Pajngрту.

Dok se je velika masa ljudi zabavljala u šatoru, se je kulturni program odvijao u zvanaredno lipom domu limene glazbe "Heimattreu". Uz izložbu likovnih umjetnikov su referirali mag. Ewald Ivančić (o hrvatskoj narodnoj muziki u Pajngрту), Robert Sučić (o razvitku tamburaške muzike u Gradišću) i dr. Jelka Košat (o doseljenju Hrvatov iz stare domovine u današnje Gradišće).

O ovi referati, o političkoj poruki, o zabavi i o prijateljskoj nogometnoj utakmici, ku je HAK protiv Pajngrščanov dobio sa 6:2 ćemo vas informirati u dođućem broju HN, ...

XVII

ČAJTA
 1989.

Folklorni ansambl LADO iz Hrvatske je bio apsolutni vrhunac u Čajti

Naprvi dan, jur tradicionalno slablje poiskanoga, „Dana mladine“ u Čajti su svirali Bruji i Pro Arte s pjevačem Čobijom. Bruji su predstavili dijele svojega novoga programa, koga su posebno pokazali utorak 20. junija u Beču. Subotu je nabito pun šator čekao pred svim na vrhunac ovoga večera, na profesionalni hrvatski folklorni ansambl LADO. Na sriću je bila došla i televizija, a tim je bilo osigurano optimalno rasvjetljenje velike pozornice nasred šatora. Stoprv u pravom svitlu se naimo vidi i more uživati ova vrhovna umjetnost koreografiranoga folkloro, zvanaredno lipo i bogato nošje i držanje plesačev i plesačic. Publika je bila relativno vrlo, i se je uglavnom koncentrirala na nastup ansambla LADO. „Ladarke“, „Banatske igre“, „Prigorje“ ili „Medjimurske pisane nedelje“ su bile izvrstan dokaz bogatoga hrvatskoga folkloro i visokoga umjetničkoga nivoa ovih profesionalcev iz Zagreba. Ladino „Prigorje“, splet običajev, tancov i jačak iz okolice Zagreba, je publiku na koncu čuda prekratkoga programa tako oduševilo, da su dijele ove koreografije morali dvakrat ponoviti. Ki je bio nazoči, vidio je u ki smir moraju djelati naše folklorne grupe.

Za zabavu i za tanac su subotu svirali Pro Arte i PAX, tako dugo, dok je BEWAG zbog kopanja isključio struju u polčetrtj jutro. Nedilju su pri pomašnici svirali muzikaši iz Narde, a po folklornom programu otpodne je grupa Harmony iz Frakanave završila Dan hrvatske mladine 1989. u Čajti. (HN)

KOLJNOF

1990.

XVIII

Konferencija za mir nezabljiv doživljaj za dicitu u Ugarskoj

KOLJNOF (Ugarska) — Slavna je bila ideja, da pri „Danu mladine '90“ - po prvi put u hrvatskom selu u Ugarskoj - priredju konferenciju za mir (Béke,

Friede, Paix, Pax, Peace, MNP, ...).

Program su sastavili Katarina Dragšić, Klemens Karall i mag. Ignac Ivančić. Svi tri su jur uspješno realizirali ov svoj „mirovni program“ med drugim i u Klimpuhu i u Bandolu. Oko 250 do 300 dice je petak 7. septembra otpodne došlo iz hrvatskih selu u Ugarskoj, od Bizonje i Kemlje na sjeveru do Židana, Prisike i Unde, kot i znatan broj iz susjednih hrvatskih selu u Gradišću. Svi su kanili na „Danu mladine“ u Koljnofu jahati na igrališću, voziti kolesom, vlići uže, moljati u šatoru ili se jednostavno zabavljati na drugi način.

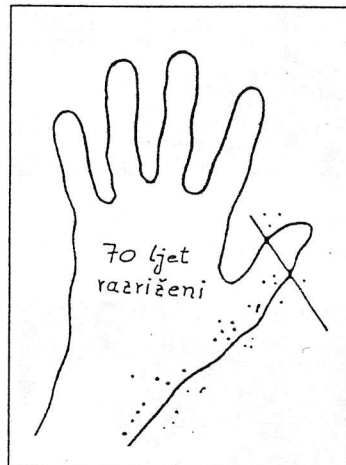
Kih 50 od njih, bila su to starja dica, je sudjelivalo u školi pri dičjoj konferenciji za mir. Kot je bilo geslo većjezično, tako je bila i ta konferencija većjezična. Dica su pod peljanjem zgora spomenutih trih Klimpušcev i pripomoću nekoliko učiteljic sastavila svoje plane za mir na svitu i su te svoje ideje napisala i nacrtala na papir. Rezultate su pak „objelodanili“ na dugoj vrpci u školskom dvoruu, kade su se dica naučila i tanac.

Jedan od vrhuncev je bio, da je svako dite dostalo kot poklon bijeli lajblj/majicu. Ta lajblj su smili namoljati po vlašćoj volji i želji s mirovnimi motivi. Sastavila su dica i prorokovanje o miru, ko su po „mirovnoj demonstraciji“ prezentirala navečer u šatoru. Završila je ova priredba s divljim tancanjem u šatoru, a namjesto „mirovne fajfe/lule“ su dica uživala friške „pongfrite“ (pommies frites) iz skupnoga lonca. (HN)

XIX**HRV. JANDROF**
1 9 9 1.**Gradišćanski Hrvati — Tri države jedan jezik**

Hrvatski Jandrof (Slovačka) - Po prvi put je Hrvatski akademski klub kod Gradišćanskih Hrvatov u Slovačkoj priredio svoju tradicionalnu trodnevnu priredbu „Dan hrvatske mladine“. Lani je HAK skupa sa seoskimi društvima u Koljnofu u Ugarskoj priredio ovu kulturnu, političku i zabavnu manifestaciju. Ljetos su se Hrvatsko kulturno društvo u Jandrofu - pred svim i mladina - kot i Savez Hrvatov u Slovačkoj priključili ovoj najvećoj HAK-ovskoj priredbi u ljetu. Geslo ovoljetnoga „Dana mladine“ je bilo „Tri države jedan jezik - Gradišćanski Hrvati 70 ljet dugo preriženi“. I za Hrvatski akademski klub i za Jandrofce je ovo bila velika pustolovina, ar takove slične priredbe i po opsegu i po sadržaju još nije bilo u tom kraju Slovačke. Šator je došao iz Austrije kot i know-how. Angažman i dobra volja je bilo najvažnije časa Jandrofci uz čuda djela mogli uložiti i ovu priredbu. Da je u duhu uspjele priredbe, vidilo se je jur prvi dan, petak 6. septembra. Inicijativni peljači Mladoga roja Klimpuha su svoju „Konferenciju mira“ priredili i u Jandrofu za školsku dicu iz ovoga sela, Čunova, Bizonje i Kemlje iz Ugarske kot i za nekoliko Novo-seocev iz Gradišća. Prem dost velikih jezičnih poteškoč su dica razumila smisao ove konferencije, a razvješelila su se u teataru lutak i drugim igram. Još nije zašlo sunce pak već nije bilo kotletov i sfriganih krumpirov kot i langošev. Navečer je svirala najmladja domaća grupa Jandrofa „Dijamanti“. (HN)

DAN MLADINE '91.**Dan Mladine****1991.*****6. do 8. sept. 1991.****Hrvatski Jandrof**
(Jarovce, ČSFR)

*najveća manifestacija Gradišćanskih Hrvatov

organizatori:Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj
Klub mladih Hrvatov u Slovačkoj
Hrvatski akademski klub**D
A
N
M
L
A
D
I
N
E
9
1
H
R
V
A
T
S
K
I
J
A
N
D
R
O
F****PROGRAM:****petak, 6. sept.**

- 15:00
dičje otpodne
dičja konferencija (tema "mir")
dičje igre
moljanje
jahanje, različna naticanja
teatar lutkov
- 19:00
mulačak, pečena svinja
- 19:30
hrvatski dokumentarni kino-film
- 21:00
zabav s grupom
DIAMANT

subota, 7. sept.

- kroz dan:
nogomet,
djelatne grupe
(pop-muzika, folklor, itd)
- 15:00
predavanja i diskusije, konferencija
- 20:00
PELIKAN
PAX, premijera novoga programa
PRLJAVO KAZALIŠTE (Zagreb)

nedilja, 8. sept.

- 10:30
hrvatska sv. maša u šatoru,
Tamb. IVAN VUKOVIĆ, Pandrof
pomašnica
- 15:00
folklorno otpodne
KOLO-SLAVUJ
i hrvatske folklorne grupe iz
hrvatskih sel u Slovačkoj
- 18:00
zabav s grupom METEOR

NOVA GORA

1992.

XX

Nova Gora tri dane dugo centar Hrvatov i Hrvatsva

Nova Gora — Ovoljetni jubilarni Dani mladine '92 su i u narodnom i manjinskopoličkom smislu prez sumlje bili do sada vrhovna priredba i manifestacija Gradišćanskih Hrvatov. Hrvatski akademski klub je prvi Dan mladine - tada su ga još nazivali *Ren-dezvovs* - 1973. ljeta priredio u Trajštofu, ljeto kašnje pak u Klimpuhu. Ljeta 1975. u Dolnjoj Pulji je ova priredba dostala svoj konačni naziv Dan mladine (DM). O razvitku ove najveće omladinske priredbe Gradišćanskih Hrvatov je informirao predsjednik HAK-a Manfred Cenar prilikom otvaranja izložbe o povijesti DM. Izložbu, ku su sastavili pod nadzorom Jakova Zvonarića, su tri dane dugo kazali u farskom domu u Novoj Gori. Tom prilikom je i katoličanska mladina izložila dokumentacije o svojem djelovanju, pretežno o hrvatski igrokazi kot i pišačenju u Celje, kako je to u svojem uvodu rekao Edmund Konrad. Načelnik sela Otto Nagl je pri otvaranju izrazio svoje veselje, da si je hrvatska mladina izabrala Novu Goru za ovu veliku priredbu.

Postavljanje prve originalne dvojezične seoske tablice u Novoj Gori je prouzrokovalo živu diskusiju o problematiki seoskih tablic. U međuvremenu je Hrvatski akademski klub nabrao već od tisuć potpisov za dvojezične tablice i je ove potpise predao Parlamentu. (HN)

HRVATSKI AKADEMSKI KLUB I KATOLIČANSKA MLADINA NOVA GORA

DAN MLADINE

92

Nova Gora/Neuberg
11. do 13. sept. 1992.

petak, 11. sept.

15.00: otpodne za dicu

dičje igre
moljanje, jahanje,
različna naticanja

18.00: otvaranje izložbov

20.00: zabav s grupami
STARI BRUJI
PAX
RIVA

20 ljet
Dan
Mladine
izložba u
Farskom domu

nedilja, 13. sept.

Kiritof u
Novoj Gori

9.00: hrvatska ritmička
sv. maša u šatoru

10.00: pomašnica s lime-
nom glazbom
PINKOVAC

15.00: folklorno otpodne

subota, 12. sept.

13.00: nogomet

21.00: koncert

PAX — BRUJI

TUTTI FRUTTI BAND

Split

”šije...

Četiri muži se igraju u seoskoj krčmi igru, za ku je potrebno pet prstov, oštar staccato-glas, kreda, stol na kom se more pisati kredom, a potrebna su i stakaoca, ka krčmar od vremena na vreme napunjuje. Od tih četirih muži svenek samo dva tuču svojim šakama po stolu. Za igru upotribejavaju desnu ruku na koj otpiraju jedan, dva, tri, četire ili pet prstov. Na početku igrači istovrimeno zatvorenom šakom - u određenom taktu - tropnu po stolu. Potom zakriknu različne riči, ke ne razumim potpuno. Istovrimeno se zaprta šaka pretvori u jednu matematičnu figuru, ka kaže cifru od nule do pet. Nek najednoč se začuje radosni krik, i jedan od muži kod sebe na stolu kredom načini potez.

Kih dvajset minut gledam, kako muži viču >oto, due, sej, sete< i druge riči. Potom u škadnju opet nažgu sviće. I ja, u zboru s drugim, božam režiseru ovoga filma Nikoli Babiću ki je došao da predstavi svoju dokumentaciju, koj je dao naslov šije, u Trajštofu. Nekoliko ljet kašnje sam režisera još jednoč vidio u Gradskoj kavani u Zagrebu, a potom sam zgubio i slijed i trag. Ali njegova dokumentacija mi se je zarizala u pamet. S bratom sam se pokušio igrati šije, i bilo nam je dosta zabavno. I mi smo pri šaćanju broja prstov, ke ćemo raspružati na stolu, sprogovarali talijanske broje od nule do deset, jer one od dokumentarca su glušale slično. Ki je kolikokrat uganjao pravi broj prstov nismo zabilježili kredom po stolu, nego olovkom na papiru. Falila su nam i stakaoca puna vina. Znamda zbog toga pri istovrimenom sprogovaranju brojkov nismo ni tako vikali.

Pri pohodu otoka Ugljana, u blizini Zadra, sam ušao u pravu seosku krčmu. I veljek sam vidio stol i klupe na ki se je moralo igrati šije. Buka, atmosfera, sve je bilo kot u filmu. Scenarij je odgovarao. Krčmar je nosio gemište, a čekao sam samo da muži počnu svojom igrom.

Ne znam zbog čega mi se je ta film tako usikao, da sam kanio svom silom u stvarnosti gledati i poslušati kako se muži igraju šije. Znamda zbog toga, jer je to bio prvi hrvatski film koga sam vidio, iako sam bio jur 17 ljet star.

Kako je god išlo drugim, ki su skupa s manom u trajštofskom škadnju vidili "šije"? Zapravo ni neznam već, ki je sve nedilju dopodne gledao ta film "šije" kot i jednoga drugoga ki je kazao prirodne lipote Hrvatske. Samo toliko se još spominjam, da je u isto vreme - u školi ili u krčmi - bila diskusija o manjinskopoličkoj temi. Zapravo se o filmi nije preveć diskutiralo. Neke izreke, neke kritike pri diskusiji su bile važnije od mojega šije. A ljudi su se jur i pašćili na nediljnu pečenju. U krugu ljudi u kom sam gladan stao, se je stavilo pitanje, je li će ovo ostati jednokratna priredba.

Bio sam onde najmladji. Zapravo se nisu čuda za mene marili. A to mi nije bilo niti potrebno. Posluškiavo sam i žrkao, upijao riči. Sve je bilo za mene novo. Kot s foto-aparatom je moja pamet slikala lica, face Hrvatov. Uzato sam pokušavao, da uz svaku sliku zapišem u mozgu i ime. No jedna slika mi je bila dobro poznata. Bio je to obraz najmladjega iz dinastije Kornfeindov. Branko se je naime jednoč bio "naslikao" kod nas u gimnaziji u hrvatskoj uri. Došao nas je pozvati na Dan sridnjoškolcev u Beč.

A od njega sam dostao i pismenu pozivnicu na Rendez-vous 73. Iako se nismo dogovorili za sastanak, sam došao na hrvatski randi u Trajštof. Kako dugo sam onde ostao, kada sam tamo došao, i mnoge druge potankosti sam u dvi desetljeći zabio. Ali kako se igra šije to i danas još znam. A kipi iz toga filma mi migljaju pred očima, kot da bi uprav bio gledao televiziju, ka je prikazala šije.

Jurica Čenar

DAN HRVATSKE MLADINE

SVAKO LJETO ISTO

Hrvatski akademski klub Katoličanska mladina Frakanava

pozivaju na:

DAN MLADINE '93 u Frakanavi

petak, 10. sept. 1993.:

15.00: dičje otpodne
18.30: otvaranje izložbe
21.00: zabav - ples: Meteor, Mir, Bruji

subota, 11. sept. 1993.:

14.00: nogomet
18.30: Mala umjetnost
21.00: koncert: Harmony, Pax, Prljavo kazalište

nedilja, 12. sept. 1993.:

10.00: sveta maša
11.00: pomašnica - Židanski tamburaši
14.30: otkrivanje spomenploče
15.00: folklorno otpodne
18.00: zabavna muzika

P. b. b.

Erscheinungsort: 1040 Wien
Verlagspostamt: 1040 Wien

DRUCKSACHE

Dr. Nikola Benčić
Waldhoferweg 8
A-7000 Željwzno/Eisenstadt